

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... ๒๕๗๗/๑๕๕๕
วันที่..... ๒ ก.พ. ๕๕
เวลา..... ๑๕.๓๕๔

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๖๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ พม ๐๔๐๔/๑๙๓๗๙ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ และรายงานในเรื่องนี้

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอรายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ รับทราบรายงานผลการดำเนินการดังกล่าว และให้รายงานต่อรัฐสภาทราบต่อไป

จึงเรียนมา เพื่อขอได้โปรดนำรายงานในเรื่องนี้เสนอสภาผู้แทนราษฎรทราบต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทราบด้วยแล้ว และได้ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ส่งเอกสารรายงานในเรื่องนี้ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กลุ่มงานระเบียบวาระ

รับที่..... ๓๒..... / ๒๕๕๕

วันที่ ๒..... ก.พ. ๕๕ เวลา ๑๖.๐๐ น.

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฏกติ ๒

รับที่..... ๒..... / ๒๕๕๕

วันที่ ๒..... ก.พ. ๕๕ เวลา ๑๕.๐๐ น.

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๗ (นางสาวอลิสษา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (sha_aui/Workหนังสือราชการ/201)

กลุ่มงานบริหารทั่วไป	สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
รับที่..... ๓๑.....	๒๕๕๕
วันที่ ๒ ก.พ. ๕๕	เวลา ๑๕.๓๐ น.
ส่งกลุ่มงาน	พ.ร.บ.๖๖และกฏมติก
	ดำเนินการ

ที่ พม ๐๔๐๔/๑๙๓๗/๙

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เลขที่ ๒๕๕ ภายในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี
ถนนราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง รายงานประจำปี ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง
ในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานประจำปีตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วย
ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ประจำปี ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๒. แบบ Checklist การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา
๑๗ กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำรายงานประจำปี แสดงจำนวนคดี
การกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และจำนวน
การละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล และจำนวน
การยอมความ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบปีละครั้ง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดทำรายงานประจำปี ๒๕๕๓
ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐
รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีได้รับทราบรายงาน
แล้ว ขอความกรุณาเสนอรายงานดังกล่าวต่อรัฐสภาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสันติ พร้อมพัฒน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

โทร ๐ ๒๓๐๖ ๘๗๗๔

โทรสาร ๐ ๒๓๐๖ ๘๙๘๓

สำเนาถูกต้อง

๐๖๖

(นางสาวอลิสสา มาพงษ์คด)
นิติกรชำนาญการ สำนักนิติธรรม

รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงของประเทศไทย และ
ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง
ในครอบครัว พ.ศ. 2550
ประจำปี 2553

โดย

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงของประเทศไทย และ
ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง
ในครอบครัว พ.ศ. 2550
ประจำปี 2553

โดย

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

“รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงของประเทศไทยและตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ประจำปี 2553” จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบปีละครั้ง ตามบทบัญญัติมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำเป็นรายงานประจำปี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) ได้ดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานเป็นฉบับที่ 2 ประจำปี 2553 โดยข้อมูลมาจากหน่วยงานด้านยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง องค์กรพัฒนาเอกชน และจากระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว (www.violence.in.th) ที่สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจัดทำขึ้นเพื่อเป็นฐานข้อมูลด้านความรุนแรงในครอบครัว โดยรวบรวมข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมจะมีนอกเหนือจากขอบเขตในมาตรา 17 ด้วย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงป้องกันต่อไป

การรายงานข้อมูลในปีถัดไป คาดว่าจะสามารถนำเสนอข้อมูลได้สมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) ได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงระบบข้อมูลให้ตอบสนองต่อการบันทึกข้อมูลลงสู่ระบบมากขึ้น รวมทั้งได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำนิยามที่ชัดเจนขององค์ประกอบความรุนแรงในครอบครัว และกำหนดจะวางแนวทางการปฏิบัติงานของสหวิชาชีพพร้อมกันในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ ซึ่งจะมีผลให้การจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น นอกจากนี้ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายด้านการป้องกันและเยียวยาความรุนแรงในครอบครัว และส่งผลต่อการดำเนินการขับเคลื่อนงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ธันวาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภูมิ	จ
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
2 สถานการณ์ด้านความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย และผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ. 2550	5
2.1 สรุปกรอบแนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายของไทย	5
2.2 ภาพรวมสถานการณ์ ปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรง ในครอบครัวของประเทศไทย	5
2.3 รายงานข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวจาก หน่วยงานต่างๆ	7
2.4 ปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ (กฎหมาย ระบบงานรวมทั้งปัญหาที่เกิดจาก คำนิยามซึ่งมีผลต่อการจัดเก็บข้อมูล และทัศนคติของสังคมและผู้ปฏิบัติงาน)	21
2.5 การขับเคลื่อนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	23
3 ข้อมูลสำหรับการรายงานตามมาตรา 17 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความ รุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และการพัฒนาระบบข้อมูล	26
3.1 ข้อมูลตามมาตรา 17 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ. 2550	26
3.2 การพัฒนาระบบข้อมูลในปีงบประมาณ 2554 เพื่อตอบสนองต่อภารกิจการจัดเก็บ ข้อมูลสำหรับการรายงานในปี 2553	40

บทที่		หน้า
4	แผนการดำเนินงานและแนวโน้มในอนาคต	44
	4.1 การพัฒนาระบบข้อมูลด้านความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ให้ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้อง	44
	4.2 การจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานของกลไกสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550	44
	4.3 การจัดทำค่านิยมของ “ความรุนแรงในครอบครัว” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550	45
	4.4 การสร้างต้นแบบที่ดีของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรง ในครอบครัวเพื่อนำไปสู่การขยายผลในจังหวัดอื่นๆ	45
	4.5 การเสริมสร้างกลไกการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงาน	46
	4.6 การทบทวนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง	46
	รายการอ้างอิง	47
	ภาคผนวก	48
	- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550	49
	- แบบ คร. 6	56

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้หญิง เด็กหญิง และเด็กชายที่ถูกกระทำความรุนแรง ปี 2548-2553 รายงานโดยศูนย์พึ่งได้	14
2	จำนวนเด็ก และผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรง ปี 2549-2553 รายงานโดยบ้านพักฉุกเฉิน	16
3	จำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงปีงบประมาณ 2553 รายงานโดยบ้านพักเด็กและครอบครัว	16
4	จำนวนคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว ปี 2553 จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	26
5	จำนวนคดีจำแนกตามประเภทความรุนแรง ปี 2553 จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	27
6	ข้อมูลการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 จากการรายงานผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมสถาบันครอบครัว ประจำปีงบประมาณ 2553 สำนักงานอัยการสูงสุด	28
7	สถิติคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ศาลชั้นต้นที่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2553	29
8	แสดงจำนวนเหตุการณ์จำแนกตามประเภทความรุนแรง จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงตามประเภทความรุนแรงโดยจำแนกเพศ	31
9	แสดงจำนวนเหตุการณ์จำแนกตามสาเหตุความรุนแรง จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงตามสาเหตุความรุนแรงโดยจำแนกเพศ	32
10	แสดงจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงจำแนกตามสถานที่เกิดเหตุ จำนวนผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง ตามสถานที่เกิดเหตุโดยจำแนกเพศ	34
11	แสดงจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงจำแนกตามช่วงเวลาที่เกิดเหตุ จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงตามสถานที่เกิดเหตุโดยจำแนกเพศ	35
12	แสดงจำนวนความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำความรุนแรง	36-37

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	จำนวนผู้ได้รับการอบรมและแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550	12
2	จำนวนผู้หญิง เด็กหญิง และเด็กชายที่ถูกกระทำ ความรุนแรงที่มารับบริการ ปี 2548-2553 รายงานโดยศูนย์พึ่งได้	14
3	ร้อยละของผู้ถูกระทำ ความรุนแรงจำแนกตามรายภาค รายงานโดยศูนย์พึ่งได้	14
4	แสดงการจัดเก็บข้อมูลจากแบบรายงาน คร.6 เป็นรายภาค	17
5	แสดงจำนวนผู้กระทำและผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวโดยจำแนกเพศ จากแบบรายงาน คร.6	18
6	แสดงช่วงอายุผู้กระทำและผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ปี 2553 จากแบบรายงาน คร.6	19
7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว จากแบบรายงาน คร.6	19
8	แสดงสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัว ปี 2553 จากแบบรายงาน คร.6	20
9	การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว	21
10	แสดงจำนวนผู้กระทำและผู้ถูกระทำ ความรุนแรงโดยจำแนกเพศ	30
11	แสดงจำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงประเภทต่างๆ โดยจำแนกเพศ	32
12	แสดงสาเหตุการกระทำ ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรง ในครอบครัว ใน 5 ประเด็นหลัก	33
13	แสดงจำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรง จากสาเหตุต่างๆ โดยจำแนกเพศ	33
14	แสดงจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมากที่สุดในสถานที่ 6 อันดับแรก	35
15	แสดงจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมากที่สุดในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ	36
16	แสดงจำนวนจังหวัดที่มีการรายงานการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัว	38

แผนภูมิที่		หน้า
17	แสดงจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นคดีในปี 2553	38
18	แสดงจำนวนคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว การละเมิด และการไม่ละเมิดคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ (ชั้นผู้ใหญ่) หรือศาล	39
19	แสดงจำนวนและสถานะของคดีความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งจำนวนคดีที่มีการยอมความ	39

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกสังคมทุกประเทศทั่วโลก โดยผู้ถูกระทำส่วนใหญ่มักจะเป็นเด็กและสตรี ซึ่งนับวันจะยิ่งเพิ่มจำนวนและทวีความรุนแรงมากขึ้น ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่ซับซ้อน มีหลากหลายมิติ ซึ่งเกิดจากหลายปัจจัยตั้งแต่ปัจจัยระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับสังคม โดยมีสาเหตุมาจากบุคลิกภาพอันเป็นผลจากพันธุกรรม การอบรมเลี้ยงดู ความเจ็บป่วยทางจิต ครอบครัวแตกแยก ปัญหาทางเศรษฐกิจ การใช้สารเสพติด การดื่มสุรา การเล่นเกมพนัน การแบ่งชนชั้น เชื้อชาติ และวัฒนธรรมมาลา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ความรุนแรงยังมีอยู่ในสังคม ผลกระทบจากการกระทำรุนแรงมักก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ ตลอดจนส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ในสังคมไทยปัญหานี้มีมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากทัศนคติของคนในสังคมเห็นว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาส่วนตัว เป็นเรื่องภายในครอบครัวที่คนภายนอกไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว

ในปัจจุบัน สังคมมีความตระหนักและตื่นตัวในปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีความละเอียดอ่อนและเกี่ยวข้องกับบุคคลใกล้ชิด การใช้มาตรการทางอาญาอย่างเดียวอาจทำให้ผู้กระทำความรุนแรงมีโอกาสกลับมากระทำผิดซ้ำอีก จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ที่มุ่งเน้นการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว บำบัดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้กระทำไม่ให้อีกกลับมากระทำซ้ำอีก และยังคงคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแจ้งเหตุความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งจะให้ความรุนแรงในครอบครัวไม่ใช่เรื่องส่วนตัวอีกต่อไป แต่เป็นเรื่องที่สังคมต้องตระหนักและเข้าไปแทรกแซงให้ทันท่วงทีก่อนที่จะสายเกินเยียวยา อีกทั้งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน กลไกที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานให้ความคุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานดังกล่าวซึ่งมีทั้งมิติทางกฎหมายและทางสังคมมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรง ระบบงานข้อมูลมาสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถสนองตอบต่อการปฏิบัติงานในการดำเนินการข้างต้น ประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำรายงานประจำปี ดังปรากฏในมาตรา 17 โดยให้แสดงจำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และจำนวนการละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล และจำนวนการยอมความ รายงานต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบปีละครั้ง โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดทำรายงานประจำปี 2551-2552 เป็นฉบับแรก ตั้งแต่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2550 และรายงานประจำปี 2553 ฉบับนี้เป็นฉบับที่สอง

รายงานประจำปี 2553 ได้กำหนดรูปแบบรายงานข้อมูลตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มีเนื้อหาหลักประกอบด้วย

1. การสรุปกรอบแนวคิดกติกาสากลและบทบัญญัติทางกฎหมายของไทย ซึ่งได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) ปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (Declaration on the Elimination of Violence against Women) สำหรับบทบัญญัติกฎหมายของ泰ยนั้น ในรายงานประจำปี 2551-2552 กล่าวถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

2. ภาพรวมสถานการณ์ ปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย ตลอดจนแนวคิดและทัศนคติดั้งเดิมเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ สังคมส่วนรวมก็ยังขาดความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เป็นเหตุให้ผู้มีความเสี่ยงสูงไม่ได้รับการปกป้องหรือรู้เท่าทันปัญหา ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไป มีการย้ายถิ่นเพื่อหางานทำมากขึ้นด้วย เป็นผลให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่แน่นแฟ้น เด็กและผู้สูงอายุไม่มีผู้ดูแล ในขณะเดียวกัน ผู้หญิงในบางครัวเรือนยังต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจจากผู้ชายทำให้ขาดอำนาจต่อรอง และต้องทนอยู่ในสภาพจำยอม ความไม่พร้อมในการมีครอบครัว การสื่อสารระหว่างคนในครอบครัว ระบบการศึกษายังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนเรื่องมิติหญิงชาย ความรู้เรื่องเพศศึกษา ความคุ้นชินกับสื่อที่นำเสนอภาพความรุนแรงจนอาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ

3. รายงานข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวจากหน่วยงานต่างๆ เช่น การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในมิติต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations development Programme: UNDP) ร่วมกับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ ข้อมูลที่เป็นลักษณะเฉพาะและมีมิติสำคัญของความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กหญิง ความรุนแรงในผู้หญิงและเด็กหญิงในภาวะฉุกเฉิน การให้ความช่วยเหลือและการให้บริการของกลไก หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรีในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสาธารณสุข การศึกษา ความยุติธรรมและความมั่นคง การให้บริการและสวัสดิการสังคม การศึกษาข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวที่จัดเก็บโดยศูนย์พึ่งได้ กระทรวงสาธารณสุข ข้อมูลที่จัดเก็บโดยมูลนิธิเพื่อนหญิง สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีในพระอุปถัมภ์พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการโดยบ้านพักเด็กและครอบครัว และข้อมูลจากแบบบันทึกรายงานการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นของพนักงานเจ้าหน้าที่ (แบบ คร.6)

4. ปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ซึ่งได้แก่ ช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย มีปัญหาในการบังคับใช้หลายประการ เช่น การตีความค่านิยมของบุคคลในครอบครัว การปฏิบัติงานร่วมกันที่ยังไม่มีทิศทางที่ชัดเจน กระบวนการคัดกรองบุคคลให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งยุ่งยาก รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบสภาพจิต ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งมีจำนวนน้อยกว่ามากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ผ่านการอบรมและได้รับประเมินแล้ว ระบบงานที่สนับสนุนการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติฯ การสร้างกลไก เครือข่าย และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และทัศนคติของสังคมและผู้ปฏิบัติงาน ทั้งในส่วนของผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน และสังคมยังมองว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว คนภายนอกไม่ควรไปยุ่งเกี่ยว ผู้ปฏิบัติงานบางคนอาจขาดความละเอียดอ่อนในมิติครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความตระหนักในประเด็นมิติหญิงชายในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ความช่วยเหลือสอดคล้องกับความต้องการผู้ได้รับผลกระทบ

5. การขับเคลื่อนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ เพื่อป้องกันและแก้ไข เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 ที่กำหนดให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามมาตราดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวยังได้ดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนากลไกปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ได้แก่ การฝึกอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่งตั้งแล้ว รวม 220 คน ทั่วประเทศ (ข้อมูลประจำปี 2553) พนักงานเจ้าหน้าที่ (ชั้นผู้ใหญ่) ซึ่งมีอำนาจในการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวน ผู้ประนีประนอม และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานเพื่อการจัดการกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว สนับสนุนภาคีเครือข่ายทุกระดับทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำให้เกิดความร่วมมือในการบูรณาการการทำงานระหว่างเครือข่าย/สหวิชาชีพ เพื่อสร้างระบบการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศภายใต้เว็บไซต์ www.violence.in.th การสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ การส่งเสริม การรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวตลอดปี รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและสังคมตระหนักถึงประเด็นปัญหาโดยใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ

6. ข้อมูลสำหรับการรายงานตามมาตรา 17 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วย จำนวนคดีการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ จำนวนการละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อ

บรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล และจำนวนการยอมความ เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีฐานการนับจากจำนวนคดีความรุนแรงในครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลจากระบบข้อมูลภายใต้เว็บไซต์ www.violence.in.th ซึ่งรวมข้อมูลที่จัดเก็บโดยศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวทั่วประเทศ เป็นข้อมูลที่นำเสนอจำนวนเหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ประเภท สาเหตุ สถานที่และเวลาเกิดเหตุ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณี และข้อมูลตามมาตรา 17 ดังนี้

6.1 ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวนการกระทำความรุนแรงในครอบครัวในปี พ.ศ. 2553 ที่เข้าสู่กระบวนการของตำรวจ มีทั้งสิ้น 315 คดี ส่วนใหญ่จะมีการร้องทุกข์ คือ 299 คดี คิดเป็นร้อยละ 94.92 ไม่ร้องทุกข์ 16 คดี มีการใช้คำสั่งกำหนดมาตรการ/วิธีการเพื่อการบรรเทาทุกข์ 24 คำสั่ง คิดเป็นร้อยละ 8.03 โดยใน 24 คำสั่ง มีการละเมิดคำสั่งจำนวน 13 คำสั่ง คิดเป็นร้อยละ 54.17 และมีการยอมความ จำนวน 66 คดี คิดเป็นร้อยละ 22.07 ของจำนวนคดีที่มีการร้องทุกข์ทั้งหมด 299 คดี นอกจากนี้ จำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวในปี พ.ศ. 2553 มีผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 18 ปีขึ้นไป (188 คดี) เพศชายมีน้อยกว่ามาก (41 คดี) สำหรับผู้ถูกกระทำที่เป็นเพศหญิงอายุ 18 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นคดีการกระทำทางกาย 134 คดี ทางเพศ 50 คดี และทางจิตใจ 4 คดี ในส่วนของผู้ถูกกระทำอายุระหว่าง 0-18 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (127 คดี) เพศชายมีน้อยกว่ามาก (14 คดี) สำหรับเพศหญิงอายุระหว่าง 0-18 ปี ส่วนใหญ่เป็นคดีทางเพศ 118 คดี รองลงมาเป็นคดีทางกาย 7 คดี ทางจิตใจและสังคมประเภทละ 1 คดี

6.2 ข้อมูลจากสำนักงานอัยการสูงสุด คดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ที่เข้าสู่กระบวนการของอัยการ มีจำนวน 390 คดี สั่งฟ้องจำนวน 333 คดี คิดเป็นร้อยละ 85.39 โดยในจำนวนที่สั่งฟ้อง 333 คดี ได้ขอให้ศาลใช้มาตรการทางกฎหมายจำนวน 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.51 และศาลได้กำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ จำนวน 5 เรื่อง จากจำนวน 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.29 สั่งไม่ฟ้องจำนวน 12 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.08 สั่งยุติคดี (ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์) จำนวน 39 คดี คิดเป็นร้อยละ 10 และจากจำนวนคดีที่อัยการสั่งฟ้อง 333 คดี ได้เข้าสู่กระบวนการศาลชั้นต้น จำนวน 238 คดี ซึ่งจำนวนน้อยกว่าที่อัยการสั่งฟ้อง อาจเนื่องจากอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ในจำนวน 238 คดี ศาลสั่งยกฟ้อง จำนวน 9 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.78 สั่งจำหน่ายคดี (ยอมความ) จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.88 และเป็นคดีที่ศาลสั่งลงโทษแล้ว จำนวน 215 คดี คิดเป็นร้อยละ 90.34

6.3 ข้อมูลจากสำนักงานศาลยุติธรรม จำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวในปี พ.ศ. 2553 ที่เข้าสู่กระบวนการของศาล มีจำนวน 240 คดี ซึ่งเป็นคดีที่ขึ้นสู่ศาลชั้นต้นและเป็นคดีที่ผู้เสียหาย (ผู้ถูกกระทำความรุนแรง) ดำเนินการฟ้องศาลโดยตรงไม่ผ่านการร้องทุกข์ต่อตำรวจ จากจำนวนคดี 240 คดี มีการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ จำนวน 30 คำสั่ง คิดเป็นร้อยละ 12.50 แยกเป็น

คำสั่งที่ออกโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ (ชั้นผู้ใหญ่) ซึ่งศาลเห็นชอบ จำนวน 3 คำสั่ง และคำสั่งที่ออกโดยศาล จำนวน 27 คำสั่ง โดยไม่มีจำนวนการละเมิดคำสั่ง และมีการยอมความชั้นพิจารณาคดี จำนวน 11 คดี คิดเป็นร้อยละของ จำนวนคดีทั้งหมด 4.58

6.4 ข้อมูลจากระบบข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวภายใต้เว็บไซต์ www.violence.in.th ประกอบด้วย เหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป ทั้งที่เป็นคดีและไม่เป็นคดีในปี 2553 มีจำนวน 916 เหตุการณ์ มีจำนวนผู้กระทำความรุนแรงเป็นเพศชาย (645 ราย) มากกว่าเพศหญิง (86 ราย) หรือร้อยละ 86.23 ไม่ระบุเพศผู้กระทำ 17 ราย หรือร้อยละ 2.27 ของจำนวนผู้กระทำทั้งหมด มีจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นเพศหญิง (653 ราย) มากกว่าเพศชาย (77 ราย) หรือร้อยละ 87.18 ไม่ระบุเพศผู้ถูกกระทำ 19 ราย หรือร้อยละ 2.54 ของจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงทั้งหมด ทั้งนี้ การกระทำความรุนแรงใน 1 ราย อาจมีการกระทำความรุนแรงซ้ำมากกว่า 1 ครั้งหรือ 1 เหตุการณ์ จังหวัดที่มีการจัดเก็บเหตุการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดพัทลุง 116 ราย อุบลราชธานี 90 ราย ร้อยเอ็ด 30 ราย กาญจนบุรี 29 ราย และยโสธร 27 ราย เมื่อแบ่งเป็นรายภาค ภาคที่มีจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงมากที่สุดได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 285 ราย รองลงมาคือ ภาคใต้ จำนวน 246 ราย ภาคกลาง จำนวน 212 ราย และภาคเหนือ จำนวน 173 รายตามลำดับประเภทความรุนแรง เป็นความรุนแรงทางร่างกายมากที่สุด คือร้อยละ 61.29 รองลงมาคือ ความรุนแรงทางจิตใจ คือร้อยละ 27.54 สาเหตุความรุนแรง มี 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) เมาสุรา ยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 36.53 2) สุขภาพกายและจิตใจ คิดเป็นร้อยละ 18.50 3) นอกใจ หึงหวง คิดเป็นร้อยละ 17.93 4) เศรษฐกิจ ตกงาน คิดเป็นร้อยละ 9.20 5) สื่อลามก คิดเป็นร้อยละ 1.69 และไม่ระบุสาเหตุ คิดเป็นร้อยละ 16.15 สถานที่เกิดเหตุ มีทั้งหมด 16 แห่ง เช่น บ้านตนเอง บ้านคนอื่น หอพัก ถนนหรือทางหลวง สถานที่ทำงาน สวนสาธารณะ สถานศึกษา เป็นต้น ส่วนใหญ่เกิดในบ้านตนเองถึงร้อยละ 60.92 ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ พบว่า ส่วนใหญ่เหตุการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวที่จัดเก็บไม่ได้ระบุช่วงเวลาที่เกิดเหตุ โดยช่วงเวลาที่ระบุ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นช่วงกลางคืนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.66 ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับช่วงเย็น คิดเป็นร้อยละ 12.12 ช่วงดึกเป็นช่วงเวลาที่มียุทธการน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.07 ความสัมพันธ์ของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ พบว่า ความรุนแรงในครอบครัว มีจำนวน 694 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.08 จากจำนวนเหตุการณ์ทั้งหมด 797 ราย เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยามากที่สุด คือ จำนวน 479 ราย หรือร้อยละ 71.61 จำนวนคดีความรุนแรงในครอบครัวที่จัดเก็บในระบบข้อมูลมี 108 คดี พบว่า ผู้หญิงถูกกระทำความรุนแรง จำนวน 97 ราย หรือร้อยละ 89.81 จำนวนคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ (ชั้นผู้ใหญ่) และศาล มี 102 คำสั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ ชั้นผู้ใหญ่ 61 คำสั่ง และศาล 41 คำสั่ง ส่วนใหญ่ยังอยู่ระหว่างการติดตามให้เป็นไปตามคำสั่ง จำนวนการยอมความ มีการบันทึกข้อมูลจำนวน 127 คดี ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการไกล่เกลี่ย คิดเป็นร้อยละ

76.38 มีการยอมความ 8 คดี อัยการสั่งไม่ฟ้อง 3 คดี ศาลลงโทษ 12 คดี ศาลยกฟ้อง 5 คดี อยู่ระหว่างอุทธรณ์ โดยผู้กระทำความรุนแรง 2 คดี

6.5 แผนการดำเนินงานและแนวโน้มนโยบาย ได้แก่ การพัฒนาระบบข้อมูลด้านความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวให้ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนเข้าถึงข้อมูลเชิงคุณภาพได้มากขึ้น รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานของกลไกสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถเชื่อมโยงการทำงานเข้าด้วยกัน ในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ การจัดทำนิยามศัพท์ของ “ความรุนแรงในครอบครัว” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวตามความหมายของพระราชบัญญัติฯ มีความชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การสร้างต้นแบบที่ดีของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว เพื่อนำไปสู่การขยายผลในจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนผู้รับบริการ การเสริมสร้างกลไกการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และการทบทวนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.1 หลักการและเหตุผลของการจัดทำรายงาน

ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว เป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคนและสังคม เด็กและสตรีจำนวนมากต้องทนทุกข์ทรมานจากการถูกทำร้ายทารุณทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ และทางเพศ ทั้งในครอบครัว ในบ้าน ในโรงเรียน ในสถานที่ทำงาน และแม้แต่ในสถานที่สาธารณะทั่วไป ปัญหาดังกล่าวปรากฏให้เห็นมาเป็นเวลานาน และพบว่ามีมากขึ้นในช่วงที่สังคมได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจซึ่งทำให้คนในครอบครัวและสังคมมีความเครียด ขณะเดียวกันสังคมส่วนรวมก็ยังขาดความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหา เป็นเหตุให้ผู้มีความเสี่ยงสูงไม่ได้รับการปกป้องหรือรู้เท่าทันความรุนแรง และผู้ถูกกระทำความรุนแรงก็ไม่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาเท่าที่ควร

จากข้อมูลสถิติและข่าวสารจากแหล่งต่างๆ พบว่า การทำร้ายทารุณทางร่างกายและทางเพศ มีมากขึ้น โดยผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่จะเป็นเด็กและสตรี ซึ่งจะมีตั้งแต่เด็กอายุน้อย จนกระทั่งผู้สูงอายุ รวมไปถึงผู้พิการทางสมองและทางร่างกาย ความรุนแรงต่อเด็กและสตรีนับวันจะยิ่งเพิ่มจำนวนและทวีความรุนแรงมากขึ้น ในขณะที่ผู้กระทำส่วนใหญ่พบว่า มักเป็นคนที่อยู่ในครอบครัว เป็นคนใกล้ชิด หรือเป็นคนที่อยู่กับผู้ถูกกระทำ

ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่ซับซ้อนมีหลากหลายมิติ ซึ่งเกิดจากหลายปัจจัยตั้งแต่ปัจจัยระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับสังคม โดยมีสาเหตุมาจากทัศนคติและค่านิยมดั้งเดิมในประเด็นหญิงชาย มีปัจจัยกระตุ้นหรือเร่งให้เกิดความรุนแรง เช่น บุคลิกภาพอันเป็นผลจากพันธุกรรม การอบรมเลี้ยงดู ความเจ็บป่วยทางจิต ครอบครัวแตกแยก ปัญหาทางเศรษฐกิจ การใช้สารเสพติด การดื่มสุรา การเล่นเกมพนัน และวัฒนธรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ความรุนแรงยังมีอยู่ในสังคม ผลกระทบจากการกระทำความรุนแรงมักก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ ตลอดจนส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ได้ประกาศ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2550 และในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำรายงานประจำปี โดยให้แสดงจำนวนคดีการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และจำนวนการ ละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล และจำนวนการ ยอมความ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบปีละครั้ง นั้น สำนักงานกิจการสตรีและสถาบัน ครอบครัวยุคใหม่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดทำรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงของประเทศไทยและตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ประจำปี 2551-2552 เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว สำหรับการจัดทำรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงของประเทศไทยและ ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ประจำปี

2553 นี้ ได้จัดทำโดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยมีคณะกรรมการด้านข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบงานช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำข้อมูล คณะกรรมการดังกล่าว มีผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเป็นประธาน และมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว หน่วยงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน ได้แก่ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีในพระอุปถัมภ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ มูลนิธิเพื่อนหญิง และมูลนิธิผู้หญิง

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำรายงานประจำปี 2553 ต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

1.3 ขอบเขตของการจัดทำรายงาน

3.1 ศึกษาการจัดทำรายงานข้อมูลตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ประจำปี 2551-2552

3.2 ศึกษาระบบข้อมูลในเว็บไซต์ www.violence.in.th ติดตามและประเมินผลการใช้งานระบบประมวลและรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำรายงานตามมาตรา 17

3.3 ขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน รายงานข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว รวบรวม ประมวลข้อมูลนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการจัดทำรายงาน

3.4 จัดประชุมคณะกรรมการด้านข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบงานช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำข้อมูล

3.5 จัดทำรายงานประจำปี 2553 ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติฯ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยมีเนื้อหาหลักๆ ประกอบด้วย

3.5.1 สถานการณ์ด้านความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย และผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ

3.5.2 ข้อมูลสำหรับการรายงานตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติฯ และการพัฒนาระบบข้อมูล ข้อมูลตามมาตรา 17 ประกอบด้วย

- จำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว
- จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์
- จำนวนการละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล
- จำนวนการยอมความ รวมถึงจำนวนคดีที่ถึงที่สุด

3.5.3 สรุปและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบงานข้อมูล

1.4 ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ

รายละเอียดการดำเนินการ	ระยะเวลา
๑. การวางแผนดำเนินงาน	ตุลาคม - พฤศจิกายน 2553
๒. การรวบรวมข้อมูล	ตุลาคม 2553 - มีนาคม 2554
๓. ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล	เมษายน - พฤษภาคม 2554
๔. นำเสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการฯ	มิถุนายน - กรกฎาคม 2554
๕. สรุปและจัดทำเนื้อหารายงาน	สิงหาคม - กันยายน 2554
๖. เสนอรายงานต่อผู้บริหารสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	กันยายน 2554
๗. ปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมข้อมูลจากหน่วยงาน	ตุลาคม - พฤศจิกายน 2554
๘. จัดทำรูปเล่มรายงาน	ธันวาคม 2554
๙. เสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา	ธันวาคม 2554

1.5 หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.6 คำนิยาม

ความรุนแรงในครอบครัว หมายความว่า การกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท (พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 3)

บุคคลในครอบครัว หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน (พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 3)

ยุติการดำเนินคดี หมายความว่า กระบวนการของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลแล้วแต่กรณี ที่จะไม่ดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัวอีกต่อไป เนื่องจากคู่ความสามารถตกลงกัน หรือยอมความกันได้โดยมีการไกล่เกลี่ยหลังร้องทุกข์ หรือมีการร้องทุกข์แล้วถอนคำร้องทุกข์ หรือมีการถอนฟ้องคดีความรุนแรงในครอบครัวนั้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถจัดทำรายงานประจำปี 2553 เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกรุณแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 โดยแสดงรายละเอียดสถานการณ์ด้านความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย ผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ ปัญหา อุปสรรค การประมวลและรวบรวมข้อมูลการพัฒนาาระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานในอนาคต

2. สามารถนำข้อมูลจากรายงานเผยแพร่สู่สาธารณะ องค์กรเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดการตื่นตัวในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

บทที่ 2

สถานการณ์ด้านความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย และผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

2.1 สรุปกรอบแนวคิดทศวรรษสากลและบทบัญญัติทางกฎหมายของไทย

ในรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงของประเทศไทยและตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ประจำปี 2551-2552 ได้อธิบายแนวคิดสากลและบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอันเป็นที่มาของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ซึ่งมุ่งเน้นการคุ้มครองเด็กและสตรีเป็นสำคัญ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) กล่าวถึงการห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็ก สิทธิต่างๆ ของเด็ก และการคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) มุ่งเน้นหลักประกันว่าสตรีและบุรุษมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติและดูแลจากรัฐอย่างเสมอภาคกันในบริบทต่างๆ ในด้านการเมืองและการดำรงชีวิต เช่น การศึกษา อาชีพ การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร ปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (Declaration on the Elimination of Violence against Women) ซึ่งได้กำหนดความหมายของความรุนแรงต่อสตรี ประเภทความรุนแรงในบริบทของความรุนแรงทางเพศ กาย จิตใจ รวมทั้งการเพิกเฉยของรัฐต่อความรุนแรง เน้นความเท่าเทียมของสตรีในการรับประโยชน์และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทุกด้านและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน สำหรับบทบัญญัติกฎหมายของไทยนั้น ในรายงานประจำปี 255-2552 กล่าวถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลหญิง ชาย เด็ก สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ มุ่งเน้นการคุ้มครองเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว จากรัฐให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม รวมทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟู และรัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ตลอดจนด้านกฎหมายและการยุติธรรมในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้พ้นจากการล่วงละเมิดทั้งโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและโดยบุคคลอื่น และต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

2.2 ภาพรวมสถานการณ์ ปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย

ในสังคมไทยปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี รวมถึงบุคคลในครอบครัวซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กและสตรีนี้มีมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากทัศนคติของคนในสังคมซึ่งพบว่า มีความเหลื่อมล้ำในความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยฝ่ายชายมีอำนาจเหนือกว่าฝ่ายหญิง อันเนื่องมาจากบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายถูกหล่อหลอมทางสังคมอย่างแตกต่างกัน การให้ความสำคัญและคาดหวังเพศชายในฐานะผู้นำ ผู้ตัดสินใจ ผู้สืบทอดเชื้อสายทางครอบครัว จะเห็นได้ชัดเจนในกรณีความรุนแรง

ในครอบครัว ซึ่งมาจากความเชื่อของสังคมแต่ดั้งเดิมเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงกับชาย เช่น แนวคิดที่ว่าภรรยาเป็นสมบัติของสามี ลูกเป็นสมบัติของพ่อแม่ ลูกผู้หญิงถูกอบรมสั่งสอนให้ว่านอนสอนง่าย และเมื่อแต่งงานก็ต้องเชื่อฟังสามี เก่งงานบ้านงานเรือน ในขณะที่ผู้ชายต้องเข้มแข็ง มีอำนาจเหนือผู้หญิง ผู้ชายจึงมีฐานะเป็นผู้นำ ผู้ดูแลคุ้มครองผู้หญิงและเด็ก แต่ก็ยังมีสิทธิที่จะใช้อำนาจบังคับ ควบคุมหรือแม้แต่ทำร้ายร่างกาย จิตใจได้ ทั้งนี้ ความเชื่อดังกล่าวยังคงปรากฏอยู่ในเกือบทุกสังคมทั่วโลก รวมทั้งสังคมไทย

เจตคติทางสังคมที่มีแนวโน้มจะประณามผู้หญิงและเด็กว่า เป็นผู้สร้างเงื่อนไขให้เกิดความรุนแรง มากกว่าจะมองถึงตัวผู้กระทำซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย และเข้าใจถึงสิทธิสตรี สิทธิเด็ก และเรียนรู้ที่จะแสดงความเคารพในสิทธิสตรีและสิทธิเด็กอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว คนมักมองว่าเป็นปัญหาส่วนตัว เรื่องทะเลาะเบาะแว้งระหว่างสามีภรรยา หรือบุคคลในครอบครัวเป็นเรื่องกระทบกระทั่งกัน ภายในครอบครัวที่คนภายนอกไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ผู้ถูกกระทำความรุนแรงจำนวนมากไม่กล้านำเรื่องออกมาเปิดเผย เนื่องจากอับอายที่จะตกเป็นเป้าสายตาของสังคมว่าเป็นเหยื่อของความรุนแรง ต้องคอยซ่อนเร้นและอดทนรับต่อสภาพปัญหา ทำให้ผู้ถูกทำร้ายทารุณต้องทนอยู่ในสภาพถูกกระทำซ้ำๆ โดยหาทางออกไม่ได้ และบางครั้งนำมาซึ่งกรณีการโต้กลับด้วยความรุนแรง เช่น ผู้หญิงที่เดือนอวียะเพศผู้ชาย ภรรยาฆ่าสามีด้วยความคับแค้นที่ถูกสามีทำร้ายและละสมมานานปี ขณะเดียวกันสังคมส่วนรวมก็ยังขาดความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เป็นเหตุให้ผู้มีความเสี่ยงสูงไม่ได้รับการปกป้องหรือรู้เท่าทันปัญหาดังกล่าว หากไม่มีมาตรการ/กลไกใดแทรกแซง อาจทำให้ความรุนแรงลุกลามใหญ่โตจนยากที่จะแก้ไขเยียวยาดังที่กล่าวไปแล้ว

นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไป จากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมีมากขึ้น ดังนั้นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ต้องเผชิญด้วยตนเอง ไม่มีผู้เข้ามาไกล่เกลี่ยปัญหา ขาดการควบคุมอารมณ์และทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวและการหย่าร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมปัจจุบันที่ต้องดิ้นรนมากขึ้น ทำให้มีการย้ายถิ่นเพื่อหางานทำมากขึ้นด้วย เป็นผลให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่แน่นแฟ้น เด็กและผู้สูงอายุไม่มีผู้ดูแล ในขณะที่เดียวกัน ผู้หญิงในบางครัวเรือนยังต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจจากผู้ชายทำให้ขาดอำนาจในการต่อรอง และต้องอยู่ในสภาพจำยอม

ในสภาพสังคมบริโภคนิยม ส่งผลให้วิถีคิดของคนเปลี่ยนไป มีการค้าแรงงานมากขึ้น บางคนถูกหลอกลวง กดขี่แรงงาน บังคับค้าประเวณี บางคนต้องถูกบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น คนในครอบครัวมุ่งแต่แสวงหาทรัพย์สินและวัตถุ เพื่อตอบสนองความต้องการภายนอก ขาดการดูแลเอาใจใส่ทางด้านจิตใจ เกิดความเครียด ในขณะที่คู่หญิงชายจำนวนมากอาจยังไม่มีความพร้อมที่จะมีครอบครัว ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อายุ สุขภาพอนามัย และฐานะทางเศรษฐกิจ ขาดความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ที่ดี หน้าที่ของพ่อแม่ การเลี้ยงดู ให้ความอบอุ่นแก่ลูก ทักษะในการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ อันเป็นสาเหตุของปัญหาครอบครัว ความรุนแรงและการหย่าร้างในที่สุด

ระบบการศึกษายังไม่ให้ความสำคัญในการบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่อง มิติหญิงชาย จริยธรรมทางเพศ การเป็นพ่อแม่ที่ดี สิทธิสตรี สิทธิเด็กและสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

ยังไม่เป็นที่ยอมรับอย่างจริงจัง เนื่องจากเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ปกปิด มีผลทำให้เด็กและวัยรุ่นเกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรอง ไม่รู้เท่าทันปัญหา ซึ่งนอกจากจะนำไปสู่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แล้ว ยังอาจเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

การคุ้นชินกับการเห็นภาพความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ภาพโฆษณาเชิงพาณิชย์ที่ใช้สตรีเป็นวัตถุทางเพศ สื่อต่างๆ เช่น ละครที่มีฉากตบตีในครอบครัว ฉากหึงหวงแย่งสามี สื่อสิ่งพิมพ์ที่ลงข่าวประจำวันโดยใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาสองแง่สองง่ามที่สื่อถึงความรุนแรง ลามกอนาจาร หรือการนำเสนอภาพอาชญากรรม/ ล้อแหลม และเกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น สื่อต่างๆ เหล่านี้ ต่างก็มีอิทธิพลและมีผลต่อทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเลียนแบบโดยเฉพาะสื่อที่ปรากฏให้เห็นหรือได้ยินซ้ำๆ รู้สึกเคยชินและเห็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นทั้งในครอบครัวและสังคมเป็นเรื่องปกติธรรมดา

2.3 รายงานข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวจากหน่วยงานต่างๆ

2.3.1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations development Programme: UNDP) ร่วมกับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การศึกษาดังกล่าวข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในโครงการทุกบ้านปลอดภัยจากความรุนแรง : การสนับสนุนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 (Every Home a Safe Home : Supporting Thailand Towards Effective Implementation of Protection of Domestic Violence Victims Act B.E. 2550 (2007)) ระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.2553 - 2555) มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาและมิติของความรุนแรง ตลอดจนกลไกและหน่วยงานที่ดำเนินการเพื่อยุติปัญหาดังกล่าว โดยมีการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี 2547-2553 ดังนี้

1) ลักษณะเฉพาะและมิติสำคัญของความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กหญิง ประกอบด้วย อัตราส่วนเพศแรกเกิด ความรุนแรงที่กระทำโดยบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลอื่น การแต่งงานในเด็ก อัตราการตายน้อยกว่า 20 ปี มีข้อมูลที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

1.1) อัตราส่วนเพศแรกเกิด ระหว่างปี 2548-2552 มีทารกเพศหญิงเกิดน้อยกว่าทารกเพศชายอย่างสม่ำเสมอ ตัวอย่างเช่น ในปี 2552 ทารกเพศหญิงมีจำนวน 370,492 คน เกิดน้อยกว่าทารกเพศชายซึ่งมีจำนวน 394,555 คน อัตราส่วนเพศแรกเกิดหญิงต่อชายและอัตราส่วนเพศในเด็กกลุ่มอายุ 0-1 ปี และ 0-4 ปี เฉลี่ยเท่ากับ 0.94

1.2) การแต่งงานในเด็ก สตรีกลุ่มอายุ 15-19 ปี มีการสมรสมากที่สุด รองลงมา เป็นสตรีกลุ่มอายุ 20-24 ปี สตรีที่สมรสครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า 15 ปี มีร้อยละ 1.20 และ 1.10 ในปี 2549 และ 2552 ตามลำดับ โดยในปี 2549 สตรีในภาคเหนือมีอัตราการสมรสเมื่ออายุต่ำกว่า 15 ปี มากที่สุด รองลงมาเป็นสตรีในภาคใต้ สำหรับในปี 2552 สตรีในภาคเหนือยังคงมีอัตราการสมรสเมื่ออายุต่ำกว่า 15 ปี มากที่สุด รองลงมาเป็นสตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ สตรีที่มีบุตรเมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี

เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากจำนวน 115,597 คน หรือร้อยละ 14.30 ในปี 2548 เป็นจำนวน 122,736 คน หรือ ร้อยละ 16.00 ในปี 2552

1.3) ความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่น ประกอบด้วยอัตราสตรี สมรสที่มีอายุระหว่าง 15-49 ปี ถูกทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ จำนวนผู้ประสบเหตุอาชญากรรม จำนวน ผู้ถูกระทำความรุนแรงโดยบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่น ดังนี้

- ในปี 2549 ผู้หญิงที่สมรส อายุ 15-49 ปี เคยถูกสามีทำร้ายร่างกายหรือ จิตใจจำนวนกว่า 1 ล้านคน (ร้อยละ 8.60) ในกรุงเทพมหานคร มีอัตราสูงสุด ภาคใต้ต่ำที่สุด โดยส่วนใหญ่ มีการศึกษาน้อย ในปี 2552 ผู้หญิงถูกสามีทำร้ายร่างกาย 365,230 คน หรือร้อยละ 2.90 ในภาคเหนือมี จำนวนสตรีที่สมรสถูกทำร้ายร่างกายมากที่สุด และสตรีที่ถูกทำร้ายส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยเช่นเดียวกัน

- ผู้หญิงจำนวน 138,973 คน หรือร้อยละ 48.10 ประสบเหตุอาชญากรรม ต่อทรัพย์สินมากที่สุด รองลงมาคือ ชีวิตและร่างกาย และทางเพศซึ่งมีผู้หญิงประสบเหตุจำนวน 957 คน หรือ ร้อยละ 96 ผู้หญิงนอกเขตเทศบาลมีสัดส่วนประสบปัญหาอาชญากรรมทางเพศสูงกว่าในเขตเทศบาล

- จากข้อมูลของศูนย์พึ่งได้ รายงานโดยกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลในครอบครัวลดลงต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นทั้งหมด จากร้อยละ 44.71 ในปี 2548 เหลือร้อยละ 33.55 ในปี 2552 ในทางกลับกันความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลอื่นสูงขึ้น ต่อเนื่อง แต่กลับเป็นความรุนแรงที่กระทำโดยคนใกล้ชิดหรือคนรู้จักมากกว่าจากคนร้ายหรือคนไม่รู้จัก ปี 2548 เกิดความรุนแรงจากบุคคลใกล้ชิดร้อยละ 36.66 และเพิ่มเป็นร้อยละ 46.12 ในปี 2552 ในขณะที่ ความรุนแรงจากบุคคลแปลกหน้าหรือคนร้ายในปี 2552 มีเพียงหนึ่งในห้าของผู้ถูกระทำความรุนแรงทั้งหมด คือ ร้อยละ 20.33 ทั้งนี้ ช่วงปี 2551-2552 มีการจัดเก็บข้อมูลจำแนกอายุ พบว่าผู้หญิงอายุมากกว่า 18 ปี ถูกกระทำรุนแรงจากสามีสูงสุด รองลงมาคือ แฟน บุคคลแปลกหน้า และเพื่อน ส่วนเด็กได้รับความรุนแรง จากแฟนสูงสุด ตามด้วยเพื่อน และบุคคลแปลกหน้า

2) ความรุนแรงในผู้หญิงและเด็กหญิงในภาวะฉุกเฉิน

2.1) ผลกระทบต่อเด็กและผู้หญิงในภาวะฉุกเฉิน ประกอบด้วย จำนวนเด็กกำพร้า จากเหตุการณ์ความรุนแรงชายแดนภาคใต้ จำนวนหญิงหม้ายจากเหตุการณ์ความรุนแรงชายแดนภาคใต้ อัตรา การตายจากการถูกทำร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

- ช่วงปี 2548-2552 เด็กใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเด็กกำพร้าจาก เหตุการณ์ความรุนแรงสะสมทั้งสิ้น จำนวน 4,035 คน และมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2551-2552 ในปี 2548 มีเด็กกำพร้าจากเหตุการณ์ดังกล่าวจำนวน 1,353 คน ในปี 2552 มีจำนวน 487 คน โดยเป็นเด็กหญิงและ เด็กชายใกล้เคียงกัน ในจำนวนนี้เป็นเด็กกำพร้าบิดาสูงถึงร้อยละ 94 ของเด็กกำพร้าทั้งหมด เมื่อพิจารณา รายจังหวัด จำนวนเด็กกำพร้าในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาสมีจำนวนเท่าๆ กัน แต่คิดเป็นสัดส่วนรวมสูงถึง ร้อยละ 73 ในขณะที่จังหวัดยะลามีร้อยละ 24 และจังหวัดสงขลามีร้อยละ 3.50

- ช่วงปี 2548-2552 เหตุการณ์ความไม่สงบใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้มีจำนวนผู้หญิงเป็นหม้ายสะสม 2,104 คน โดยมีแนวโน้มลดลงเป็นลำดับ สำหรับผู้หญิงหม้ายที่มีอาชีพ

แม่บ้านมีร้อยละ 25 รองลงมาร้อยละ 21.70 มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 17.50 เป็นเกษตรกร ร้อยละ 8.60 มีอาชีพค้าขาย ที่เหลือเป็นข้าราชการ อาชีพอิสระ และไม่ระบุอาชีพมีมากร้อยละ 33 ทั้งนี้ หญิงหม้ายเหล่านี้ อยู่ในจังหวัดปัตตานีมากที่สุดคือร้อยละ 36.50 รองลงมาอยู่ในจังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 31 จังหวัดยะลา มีร้อยละ 29 จังหวัดสงขลามีน้อยที่สุดคือร้อยละ 3.5

- อัตราการตายต่อแสนประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ช่วงปี 2550-2552 มีแนวโน้มลดลง แต่ยังมีอัตราสูงมากในทุกจังหวัด จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส มีอัตราการตายจากการถูกทำร้ายจำนวน 42.72 37.70 และ 41.87 ต่อแสนประชากรในปี 2548 ลดลงเหลือ 39.23 25.11 และ 18.37 ต่อแสนประชากร ในปี 2552 ตามลำดับ แต่อัตราการตายดังกล่าวยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคใต้ และค่าเฉลี่ยของประเทศโดยรวมค่อนข้างมาก

2.2) การค้ำมนุษย์ ประกอบด้วยข้อมูลจำนวนผู้หญิงไทยที่ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรคุ้มครองเหยื่อจากการค้ำมนุษย์ส่งกลับประเทศ จำนวนคนต่างชาติที่ตกเป็นเหยื่อการค้ำมนุษย์ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานบริการสังคม ดังนี้

- ช่วงปีงบประมาณ 2548-2553 ผู้หญิงไทยที่ถูกแสวงหาประโยชน์จากการค้ำมนุษย์ในต่างประเทศได้รับความช่วยเหลือส่งกลับประเทศไทย และได้รับการดูแลจากสถาบันในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ รวมทั้งสิ้น 959 คน โดยปี 2553 มีจำนวน 108 คน ลดลงจากปี 2548 ที่มีอยู่ 207 คน ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา ถูกส่งกลับจากประเทศบาหลีเรนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.01 รองลงมาคือจากประเทศมาเลเซีย ร้อยละ 17.73 ตามด้วยสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ร้อยละ 14.39 และญี่ปุ่นร้อยละ 9.91

- ตั้งแต่ปี 2549-2553 มีจำนวนคนต่างชาติที่ตกเป็นเหยื่อการค้ำมนุษย์ในประเทศไทย และได้รับความช่วยเหลือด้านบ้านพัก และการสงเคราะห์อื่นๆ จากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ รวมทั้งสิ้น 2,423 คน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็กหญิงพักในบ้านเกร็ดตระการ บ้านศรีสุราษฎร์ บ้านนารีสวัสดิ์ และบ้านสองแคว จำนวน 1,726 คน หรือร้อยละ 71.23 ที่เหลือเป็นผู้ชายและเด็กชายพักในบ้านพักและสถานคุ้มครองฯ ชาย จำนวน 697 คน หรือ ร้อยละ 28.77 ในจำนวนคนต่างชาติทั้งหมดเป็นคนสัญชาติลาวสูงที่สุด ร้อยละ 46.35 สัญชาติพม่าร้อยละ 37.10 สัญชาติกัมพูชาร้อยละ 14.78 อีกร้อยละ 1.77 เป็นคนสัญชาติจีน เวียดนาม และอื่นๆ

2.3) การทำร้ายตัวเอง/การถูกทำร้าย

- ผลการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ ในปี 2552 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จำนวนผู้หญิงได้รับบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายร่างกายโดยใช้กำลังคน หรืออาวุธมีคมต่างๆ จำนวน 87,679 คน มากกว่าผู้ชายที่มีจำนวน 85,092 คน

- ข้อมูลการบาดเจ็บจาก 19 สาเหตุของสำนักกระบาดวิทยา ระบุว่า จากปี 2548-2552 แนวโน้มการบาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตจากการถูกทำร้ายลดลงร้อยละ 15.80 และร้อยละ 3 ตามลำดับ ทำให้อัตราการเสียชีวิตจากการถูกทำร้ายต่อแสนประชากรลดลงจาก 4.40 ในปี 2548 เป็น 4.19 ในปี 2552

- สำนักโรคระบาดวิทยาจัดเก็บข้อมูลจากโรงพยาบาลเครือข่าย 28 แห่งที่เป็นฐานการจัดเก็บข้อมูลเฝ้าระวังฯ ซึ่งเริ่มจำแนกการบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายทางเพศตั้งแต่ปี 2550 พบว่าเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นกับเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 53.33 ในปี 2550 เหลือร้อยละ 44 ในปี 2552 ในขณะที่ผู้หญิงที่อายุมากกว่า 34 ปีได้รับบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายทางเพศเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 8.89 ในปี 2550 เพิ่มขึ้นร้อยละ 17 ในปี 2552

3) ความช่วยเหลือและการให้บริการของกลไก หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี มีข้อมูลที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

3.1) ด้านสาธารณสุข ประกอบด้วยจำนวนหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่ทำหน้าที่เยียวยาผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง จำนวนผู้หญิงและเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง จำนวนผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- จากข้อมูลกระทรวงสาธารณสุข ระบุว่า ศูนย์พึ่งได้ดำเนินงานป้องกันและช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงในสังคม จากปี 2547 ซึ่งเป็นปีแรกของการดำเนินการ มีศูนย์พึ่งได้ในโรงพยาบาลจำนวน 70 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็น 783 แห่งในปี 2552 โดยในปีงบประมาณ 2553 กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายเปิดศูนย์พึ่งได้ ในโรงพยาบาลชุมชนอีก 150 แห่งทั่วประเทศ และเตรียมขยายสู่ระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วย

- ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและรายงานฯ ในปี 2547 มีเด็กและสตรีที่ถูกทำร้ายและมารักษาที่โรงพยาบาล จำนวน 6,951 ราย หรือ 19 รายต่อวัน แต่ในปี 2551 พบว่า มี 26,631 ราย หรือ 73 รายต่อวัน ในปี 2552 มีจำนวน 23,511 ราย หรือ 64 รายต่อวัน นอกจากนี้ จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ผู้หญิงและเด็กหญิงถูกกระทำด้วยความรุนแรงมีสัดส่วนใกล้เคียงกันตลอดมาตั้งแต่ปี 2548-2552 โดยอยู่ในช่วงร้อยละ 41-51 มีสัดส่วนรวมกันมากกว่าร้อยละ 90 ในขณะที่เด็กชายถูกกระทำด้วยความรุนแรงประมาณร้อยละ 6-10 ความรุนแรงทางกายและความรุนแรงทางเพศมีสัดส่วนมากที่สุดทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับความรุนแรงลักษณะอื่นๆ กล่าวคือในปี 2552 มีร้อยละ 48.30 และร้อยละ 43.50 ตามลำดับ ส่วนความรุนแรงทางจิตใจมีร้อยละ 6.20 สูงขึ้นกว่าปี 2549 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 3.01

3.2) ด้านการศึกษา ประกอบด้วยข้อมูลจำนวนสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเพศศึกษา สัดส่วนของสถาบันการศึกษาครุศาสตร์ที่บรรจุสาระเกี่ยวกับเพศศึกษาในหลักสูตร จำนวนครู ที่ได้รับการอบรมเรื่องเพศศึกษา ดังนี้

- กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ภาควิชาจากองค์กรสาธารณประโยชน์และภาคธุรกิจ ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนโลกเพื่อการแก้ไขปัญหาเอชไอวี โรค และมาลาเรีย (Global Fund on AIDS, TB, Malaria - GFATM) ผ่านกระทรวงสาธารณสุข บริหารโครงการโดยองค์การแพธ (PATH) จัดทำคู่มือ “ก้าวอย่างอย่างเข้าใจ” เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับเยาวชน และผลักดันให้มีการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6) แต่ยังไม่มีการจัดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ทำได้เพียง 3-7 ชั่วโมง

ใน 1 ภาคเรียนจากมาตรฐาน 16 ชั่วโมง อย่างไรก็ดี ในช่วงปี 2547-2553 มีสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียน การสอนหลักสูตรเพศศึกษาจำนวน 1,386 แห่ง

- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาและเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ 9 แห่ง ร่วมกับองค์การแพธ (PATH) ภายใต้การสนับสนุนจากกองทุนโลก ได้ร่วมกันพัฒนาคู่มือหลักสูตร “เพศศึกษารอบด้าน” ภายใต้โครงการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับนักศึกษาสาขา ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ แล้วเสร็จเมื่อปี 2551 เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาให้กับ คณาจารย์คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏได้เรียนรู้และฝึกทักษะการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาให้กับนักศึกษาครุศาสตร์ในหลักสูตรปกติ และจัดอบรมให้กับครูประจำการ ที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา นอกจากนี้ PATH ร่วมกับ สถานศึกษาจัดอบรมครูประจำการ 13,405 คน ในการจัดกิจกรรมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เรื่อง เพศศึกษา ตั้งแต่ปี 2547-2553

3.3) ด้านความยุติธรรมและความมั่นคง ประกอบด้วยข้อมูลจำนวนองค์กร ความยุติธรรมด้านความรุนแรง จำนวนคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำนวนคดีความรุนแรง ในครอบครัวจากการดำเนินงานของตำรวจ จำนวนคดีความรุนแรงในครอบครัวจากการดำเนินงานของอัยการ จำนวนคดีความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กที่ยุติที่ศาลชั้นต้น จำนวนเด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีส่งสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้

- สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลา และจังหวัดใน ปี 2553 มี 97 แห่ง มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดรายบุคคล ศูนย์ประสานงานความ ชัดแย้งของชุมชน ที่กระทรวงยุติธรรมเริ่มจัดตั้งมี 164 ศูนย์ มีหน้าที่เผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ของ ชุมชนในการจัดการความขัดแย้ง และจัดเวทีหาทางออกโดยกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ย และเกิดศูนย์ฯ ต่อยอดเพิ่มเติมจากที่ว่าการอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศูนย์ยุติธรรม ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และกลุ่มกิจกรรมในชุมชน รวมทั้งประเทศอีก 165 ศูนย์ รวมองค์กร/มูลนิธิที่ให้ความ ช่วยเหลือด้านกฎหมาย 11 แห่ง ทำให้มีองค์กรความยุติธรรมด้านความรุนแรงรวมทั้งประเทศ 437 องค์กร

- ตั้งแต่ปี 2548-2552 จำนวนคดีทำร้ายร่างกายที่ได้รับแจ้ง/จับในความ รับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีสัดส่วนสูงกว่าคดีอื่นๆ แต่มีแนวโน้มลดลง (ในปี 2548 รับแจ้งคดี ทำร้ายร่างกาย 28,247 ราย จับได้ 12,554 ราย ในปี 2552 รับแจ้ง 18,358 ราย จับได้ 11,222 ราย) รองลงมาคือคดีข่มขืนกระทำชำเรา (ในปี 2548 รับแจ้ง 5,071 ราย จับได้ 2,064 ราย ในปี 2552 รับแจ้ง 4,680 ราย จับได้ 2,584 ราย) และฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (ในปี 2548 รับแจ้ง 4,806 ราย จับได้ 1,829 ราย ในปี 2552 รับแจ้ง 3,712 ราย จับได้ 1,813 ราย)

- คดีความผิดที่ขึ้นสู่การพิจารณาและพิจารณาเสร็จเกี่ยวกับเพศ และคดี ความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีจำนวนสูงต่อเนื่องตั้งแต่ ปี 2548 เป็นต้นมา กล่าวคือ ปี 2548 คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ และคดีเกี่ยวกับเด็กที่พิจารณาเสร็จมี 10,546 คดี และ 190 คดี ตามลำดับ

ปี 2552 เพิ่มขึ้นเป็น 14,223 และ 758 คดี ตามลำดับ ส่วนคดีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ปี 2550 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน จาก 61 คดีในปี 2551 เพิ่มขึ้นเท่าตัวเป็น 134 คดีในปี 2552 สำหรับคดีความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มีแนวโน้มลดลงโดยตลอด ทั้งคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาและคดีที่พิจารณาเสร็จ จาก 580 คดีในปี 2548 เหลือ 183 คดีในปี 2552

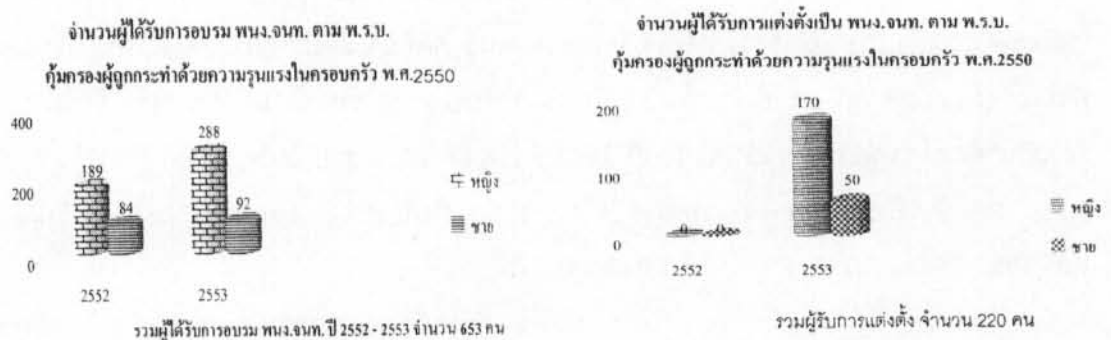
- เด็กและเยาวชนอายุ 7-18 ปี ถูกดำเนินคดีและส่งสถานพินิจฯ เป็นเด็กชายนานกว่าเด็กหญิง 10 เท่า ฐานความผิดส่วนใหญ่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ยาเสพติด ชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศมีร้อยละ 5.41

3.4) ด้านการให้บริการและสวัสดิการสังคม ประกอบด้วย จำนวนสถานที่ให้บริการทางสังคมที่เข้าถึงได้ง่าย จำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 จำนวนผู้หญิงและเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงได้รับบริการ ข้อมูลเด็กกำพร้าและด้อยโอกาส รวมทั้งเด็กที่ไม่ได้รับการดูแลที่ดี ดังนี้

- มีจำนวนสถานที่ให้บริการทางสังคม ที่พักฉุกเฉิน-ชั่วคราว-ระยะยาว พื้นที่ฝึกอาชีพ สถานที่ให้คำปรึกษาของรัฐ มูลนิธิ และกลไกภาคประชาชนในการป้องกันการเกิดปัญหาทางสังคมในชุมชนมีเพิ่มขึ้นจากรวม 942 แห่งในปี 2548 เป็น 5,164 แห่งในปี 2552

- มีพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 (นักสังคมสงเคราะห์ นักพัฒนาสังคม นักพัฒนาเด็ก นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม นักพัฒนาชุมชน ฯลฯ) ที่ได้รับการฝึกอบรม มีจำนวน 653 คน เป็นหญิง 477 คน เป็นชาย 176 คน ในจำนวนที่เข้ารับการอบรมและมีคุณสมบัติครบตามระเบียบ ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีจำนวน 220 คน หญิง 170 คน เป็นชาย 50 คน นอกจากนี้ ยังมีพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายด้วย

แผนภูมิที่ 1 จำนวนผู้ได้รับการอบรมและแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

- ปี 2550-2553 ผู้หญิงและเด็กที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงเข้าพักในบ้านพักเด็กและครอบครัว รวม 5,578 คน เป็นความรุนแรงทางจิตใจมากที่สุด คือ ร้อยละ 47 รองลงมาเป็นทางร่างกายร้อยละ 34 และทางเพศร้อยละ 19 เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือได้รับความรุนแรงเข้ารับบริการจากสถานสงเคราะห์ของรัฐ เป็นเด็กชาย 3,351 คน เด็กหญิง 2,440 คน

- ในปี 2552 เด็กที่ได้รับการทางสังคมจากสถานแรกรับเด็ก สถานสงเคราะห์เด็ก สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และสถานพัฒนาและฟื้นฟูเด็กในความดูแลของสำนักคุ้มครองสวัสดิภาพหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จำนวน 34 แห่ง เป็นเด็กชาย 3,351 คน เด็กหญิง 2,440 คน จากข้อมูลระบุว่าจำนวนผู้หญิง เด็กหญิง และเด็กชาย ที่ขอรับบริการในสถานสงเคราะห์ฯ เพิ่มเติมคือ ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี อีก 8 แห่ง ประสบปัญหาถูกทารุณกรรม 296 คน และถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว 285 คน เป็นผู้หญิงและเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย 2-3 เท่า

- ผู้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิต่างๆ เช่น การเข้าพักที่บ้านพักฉุกเฉินในสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา (GDRI) ตั้งแต่ ปี 2548-2551 มีปัญหาครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาท้องไม่พร้อม และปัญหาความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว ตามลำดับ ข้อมูลจากมูลนิธิเพื่อนหญิง ปี 2552 พบว่า มีผู้ขอรับความช่วยเหลือ 943 คน เป็นกรณีขอรับคำปรึกษา 775 คน ขอรับการเยียวยาฟื้นฟูจิตใจจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และข่มขืน 130 คน ที่เหลือเป็นปัญหาพรากผู้เยาว์ รุมโทรม อนาคต คูกคามทางเพศ และค้ำมนุษย์ ส่วนข้อมูลจากมูลนิธิผู้หญิง ตั้งแต่ปี 2548-2551 ส่วนใหญ่เป็นผู้ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว แต่ในปี 2551 ประสบปัญหาการค้ำมนุษย์มากที่สุด รองลงมาเป็นความรุนแรงในครอบครัว และความรุนแรงทางเพศ

- การสำรวจสถานการณ์เด็กโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2549 มีเด็กกำพร้าและด้อยโอกาสอายุ 0-17 ปี จำนวนกว่า 5 ล้านคน หรือร้อยละ 7.10 โดยเป็นเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย

- การสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า เด็กอายุ 0-59 เดือน ถูกปล่อยไว้โดยไม่ได้รับการดูแลที่ดีร้อยละ 13.20 ปล่อยให้อยู่กับเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปีดูแล ร้อยละ 11 และปล่อยให้อยู่ตามลำพังร้อยละ 4.80 ส่วนใหญ่เป็นเด็กนอกเขตเทศบาล

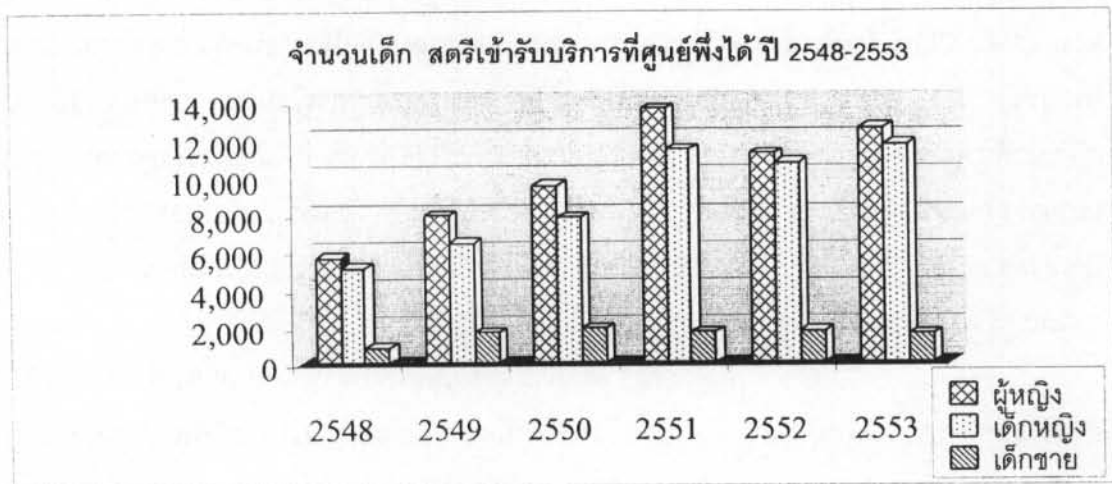
2.3.2 ข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวที่จัดเก็บโดยศูนย์พึ่งได้ กระทรวงสาธารณสุข

นอกจากการศึกษาของ UNDP ดังกล่าวข้างต้น มีข้อมูลเพิ่มเติมจากกระทรวงสาธารณสุข ในปี 2553 เกี่ยวกับจำนวนผู้ถูกกระทำรุนแรงแยกเป็นรายภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนเด็กและสตรีถูกกระทำรุนแรงมากที่สุด (ร้อยละ 29) รองลงมาเป็นภาคกลาง (ร้อยละ 28) ภาคเหนือ (ร้อยละ 19) ภาคใต้ (ร้อยละ 17) และภาคตะวันออก (ร้อยละ 7) มีเด็กและสตรีจำนวน 25,744 ราย หรือ 71 รายต่อวันเข้ารับบริการที่ศูนย์พึ่งได้

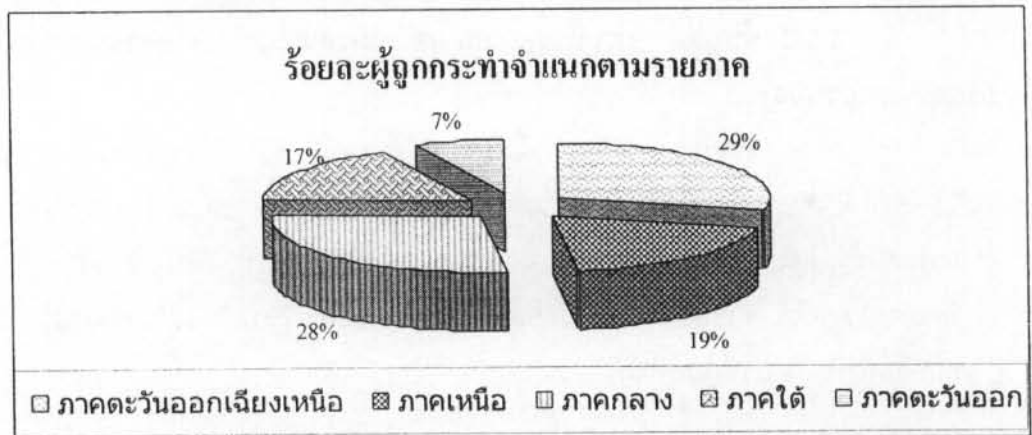
ตารางที่ 1 จำนวนผู้หญิง เด็กหญิง และเด็กชายที่ถูกกระทำความรุนแรง ปี 2548-2553 รายงานโดยศูนย์พึ่งได้

	2548		2549		2550		2551		2552		2553	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้หญิง	5,656	49	7,901	49.75	9,469	49.66	13,565	50.94	11,152	47.43	12,554	48.76
เด็กหญิง	5,094	44.13	6,380	40.17	7,772	40.76	11,404	42.82	10,702	45.52	11,684	45.39
เด็กชาย	792	6.86	1,601	10.08	1,826	9.58	1,632	6.13	1,657	7.05	1,529	5.94
รวม	11,542	100	15,882	100	19,067	100	26,631	100	23,511	100	25,767	100
เฉลี่ยถูกทำร้าย (ราย/วัน)	32	-	44	-	52	-	73	-	64	-	71	-

แผนภูมิที่ 2 จำนวนผู้หญิง เด็กหญิง และเด็กชายที่ถูกกระทำความรุนแรงที่มาใช้บริการ ปี 2548-2553 รายงานโดยศูนย์พึ่งได้

แผนภูมิที่ 3 ร้อยละของผู้ถูกกระทำความรุนแรงจำแนกตามรายภาค รายงานโดยศูนย์พึ่งได้

2.3.3 ข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวที่จัดเก็บโดยมูลนิธิ

เพื่อนหญิง

ศูนย์พิทักษ์สตรี มูลนิธิเพื่อนหญิงเป็นศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ให้กับผู้หญิงที่ประสบปัญหาภาวะวิกฤต จัดบริการให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและด้านสังคมสงเคราะห์ ในปี 2553 มีผู้ขอรับบริการ 694 ราย แยกการให้คำปรึกษาเป็น 4 ด้าน ซึ่งเป็นการปรึกษาด้านกฎหมายคดีแพ่งมากที่สุด 400 ราย คิดเป็นร้อยละ 57 ด้านสังคมสงเคราะห์ 124 ราย คิดเป็นร้อยละ 18 ด้านกฎหมายคดีอาญา 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 17 และการตั้งครรภไม่พึงประสงค์ 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 8

จากจำนวนผู้ขอคำปรึกษา 694 ราย ประสบปัญหา 950 กรณีปัญหา ซึ่งหมายความว่าความรุนแรงในครอบครัวนั้นสภาพปัญหาที่มีความซับซ้อน ทำให้ผู้ประสบปัญหา 1 ราย อาจต้องดำเนินคดีอาญาและฟ้องคดีแพ่งเพื่อคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้น หรือว่าฟ้องในคดีแพ่งหลายคดีใน 1 ราย ทั้งห้า ขอบอำนาจการปกครองบุตร ค่าอุปการะบุตร การแบ่งสินสมรส การเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่น การเรียกค่ายังชีพ ทำให้ผู้ประสบปัญหาต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเป็นอย่างยิ่ง โดยกรณีปัญหา 950 กรณีปัญหา แบ่งได้ ดังนี้

- ด้านคดีแพ่ง จำนวน 530 กรณี แยกเป็น หย่า 120 กรณี เรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร 112 กรณี อำนาจการปกครองบุตร 100 กรณี สินสมรส 38 กรณี รับรองบุตร 36 กรณี ทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา 36 กรณี เรียกค่าทดแทนหญิงอื่น 32 กรณี ค่ายังชีพ 27 กรณี หนี้สิน 25 กรณี มรดก บันทึกรายหย่า 2 กรณี ผิดสัญญาคู่สมรส สัญญาการสมรส 1 กรณี ถูกฟ้องเรียกค่าเสียหาย หย่า อำนาจการปกครองบุตร 1 กรณี
- ด้านสังคมสงเคราะห์ จำนวน 220 กรณี แยกเป็น สามีไปมีหญิงอื่น 115 กรณี สามีไม่รับผิดชอบอุปการะ 68 กรณี ความขัดแย้งในครอบครัว 20 กรณี เศรษฐกิจ 12 กรณี ขอที่พักและอาชีพ 5 กรณี
- ด้านคดีอาญา จำนวน 145 กรณี แยกเป็น ทำร้ายร่างกาย 109 กรณี ทำร้ายจิตใจ 23 กรณี ข่มขืนกระทำชำเรา 6 กรณี อนาคต 3 กรณี หมิ่นประมาท 2 กรณี อื่นๆ 2 กรณี
- การตั้งครรภไม่พึงประสงค์ จำนวน 55 กรณี

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรง ได้แก่

- การที่บุคคลในครอบครัวติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้ขาดสติสัมปชัญญะและเกิดการทำร้าย เช่น สามีทุบตีภรรยาและบุตร หรือการใช้วาจารุนแรง เป็นต้น
- ปัญหาการพนัน เมื่อเกิดอบายมุขขึ้นและไม่มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็เกิดการกระทำความรุนแรง
- ปัญหาหนี้สินจนก่อให้เกิดความเครียด
- สื่อที่สะท้อนเร้าอารมณ์ให้เกิดการกระทำความรุนแรง เช่น สื่อลามก เป็นต้น

2.3.4 ข้อมูลที่จัดเก็บของบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีในพระอุปถัมภ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ

บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2523 เป็นที่พักพิงชั่วคราวทั้งทางกายและใจให้แก่ผู้หญิง และเด็กที่เดือดร้อนซึ่งประสบปัญหาครอบครัว ท้องเมื่อไม่พร้อม

ถูกข่มขืน ติดเชื้อ HIV/AIDS สามเฒ่าหรือทำร้ายร่างกายและจิตใจ ฯลฯ โดยให้ความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย อาหาร ดูแลสุขภาพอนามัย รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ทักษะชีวิตและกำลังใจ

จากสถิติความรุนแรงต่อเด็กและผู้หญิง ที่เข้ามาขอรับความช่วยเหลือจากบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ปี พ.ศ. 2549-2553 จัดแยกตามปัญหาความรุนแรงได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนเด็ก และผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรง ปี 2549-2553 รายงานโดยบ้านพักฉุกเฉิน

ปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและผู้หญิง	ปี พ.ศ.					รวม (ราย)
	2549 (ราย)	2550 (ราย)	2551 (ราย)	2552 (ราย)	2553 (ราย)	
ถูกสามเฒ่าทำร้ายร่างกาย	65	49	50	71	63	298
ถูกบิดา มารดา พี่ชาย และญาติทำร้ายร่างกาย	3	2	0	5	6	16
ถูกนายจ้างทำร้าย	0	0	2	0	0	2
ถูกทอดทิ้ง	1	0	0	0	0	1
ช่วยเหลือ ผู้ชาย (สามี) กระทำความรุนแรง	0	0	0	0	2	2
รวม	69	51	52	76	71	319

2.3.5 ข้อมูลที่จัดเก็บโดยบ้านพักเด็กและครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

บ้านพักเด็กและครอบครัว สังกัดสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีที่ตั้งอยู่ทุกจังหวัด รวมทั้งกรุงเทพมหานคร ให้บริการเป็นบ้านพักฉุกเฉิน สำหรับ เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัวผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยจะให้บริการด้านที่พักอาศัย อาหาร สิ่งของ เครื่องใช้จำเป็น และการรักษาพยาบาล รวมทั้งการสงเคราะห์ช่วยเหลือในการส่งกลับภูมิลำเนา เงินสงเคราะห์ครอบครัว และการช่วยเหลืออื่นๆ ตามความเหมาะสม เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง สายด่วน ศูนย์ประชาชนดี 1300

จากจำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เข้ารับบริการในบ้านพักเด็กและครอบครัว ปีงบประมาณ 2553 (ตุลาคม 2552-กันยายน 2553) จำนวน 75 จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดบึงกาฬ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดบึงกาฬ พ.ศ. 2554 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2554) และกรุงเทพมหานคร แยกเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงปีงบประมาณ 2553 รายงานโดยบ้านพักเด็กและครอบครัว

ผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว	ประเภทการกระทำความรุนแรง			
	ร่างกาย	จิตใจ	เพศ	รวม
เด็กถูกกระทำความรุนแรง	291	286	199	776
สตรีถูกกระทำความรุนแรง	414	525	27	966
รวม	705	811	226	1,742

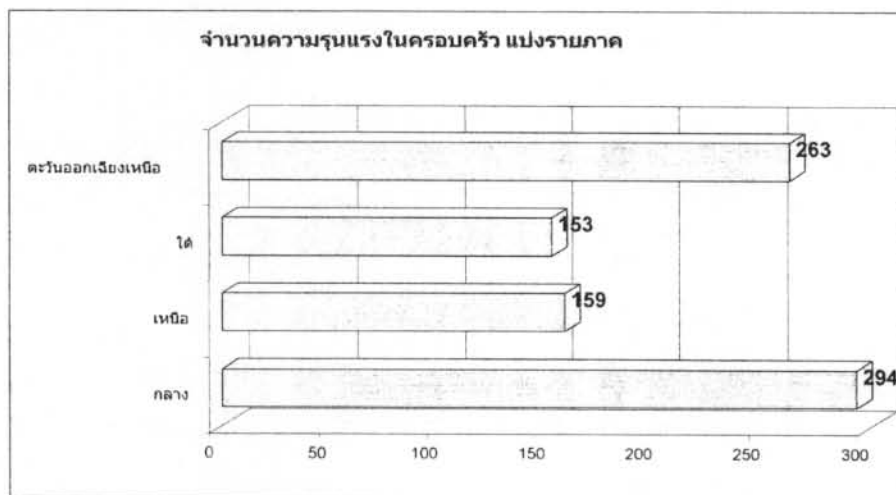
จากตารางที่ 3 ในปีงบประมาณ 2553 (ตุลาคม 2552-กันยายน 2553) มีจำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำทารุณแรงในครอบครัว รวม 1,742 ราย มีจำนวนเด็กที่ถูกกระทำทารุณแรงในครอบครัว เข้ารับบริการจากบ้านพักเด็กและครอบครัว รวม 776 ราย โดยถูกกระทำทารุณแรงทางร่างกายมากที่สุด จำนวน 291 ราย หรือร้อยละ 37.50 ทางจิตใจ จำนวน 286 ราย หรือร้อยละ 36.86 และทางเพศ จำนวน 199 ราย หรือร้อยละ 25.64 ตามลำดับ

ในส่วนของสตรีที่ถูกกระทำทารุณแรงมีจำนวน รวม 966 ราย ถูกกระทำทารุณแรงทางจิตใจมากที่สุด จำนวน 525 ราย หรือร้อยละ 54.35 ทางร่างกาย จำนวน 414 ราย หรือร้อยละ 42.86 และทางเพศ จำนวน 27 ราย หรือร้อยละ 2.80 ตามลำดับ

2.3.6 ข้อมูลตามแบบ คร. 6 ประจำปี 2553 (จำนวนจังหวัด จำนวนผู้ถูกกระทำจำแนกเพศ ช่วงอายุผู้ถูกกระทำ สาเหตุ การให้ความช่วยเหลือ) รวบรวมจากจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

ในปีพ.ศ. 2553 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยศูนย์ประสานงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ได้รวบรวมแบบบันทึกรายงาน (แบบ คร.6) ซึ่งเป็นแบบการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 จากทั่วประเทศ รวมจำนวน 869 ราย ได้แก่ ภาคกลาง จำนวน 294 ราย ภาคเหนือ จำนวน 159 ราย ภาคใต้ จำนวน 153 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 263 ราย โดยมีจังหวัดที่ไม่ได้ส่งแบบรายงาน คร. 6 จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตาก นครสวรรค์ ปราจีนบุรี ปัตตานี พะเยา สกลนคร และสตูล

แผนภูมิที่ 4 แสดงการจัดเก็บข้อมูลจากแบบรายงาน คร.6 เป็นรายภาค

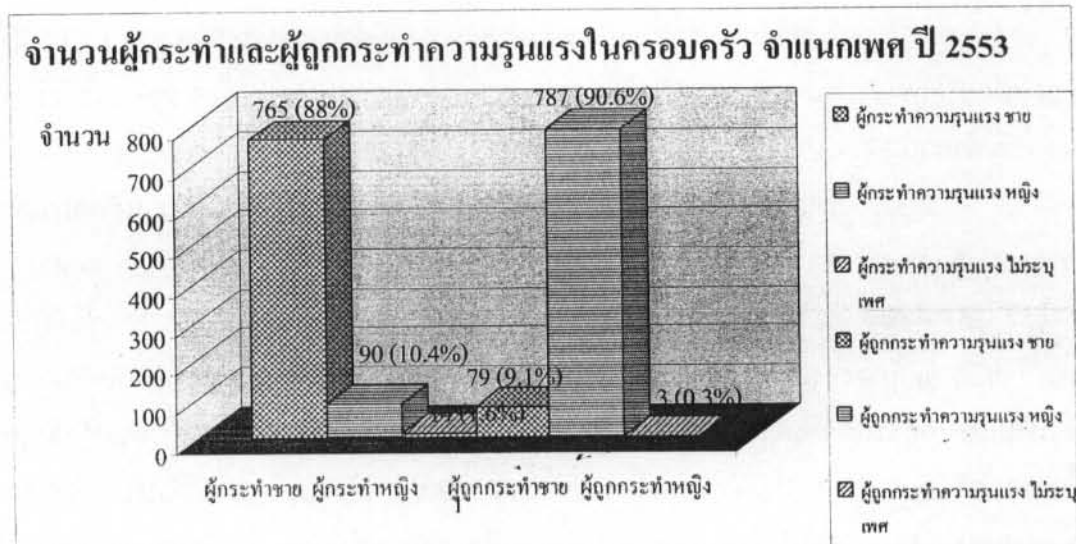

จากการรวบรวมแบบบันทึกรายงาน คร.6 พบว่า

- 1) ผู้กระทำทารุณแรงและผู้ถูกกระทำทารุณแรงในครอบครัว เพศชายเป็นผู้กระทำทารุณแรงในครอบครัว จำนวน 765 ราย หรือร้อยละ 88 เป็นผู้ถูกกระทำทารุณแรง มีจำนวน 79 ราย หรือร้อยละ 9.10 เพศหญิงเป็นผู้กระทำทารุณแรง จำนวน 90 ราย หรือร้อยละ 10.40 เป็นผู้ถูกกระทำ

ความรุนแรง จำนวน 787 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.60 ผู้กระทำที่ไม่ระบุเพศ จำนวน 14 ราย หรือร้อยละ 1.60 ผู้ถูกกระทำที่ไม่ระบุเพศ จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 0.30

แผนภูมิที่ 5 แสดงจำนวนผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวโดยจำแนกเพศ จากแบบรายงาน คร.6

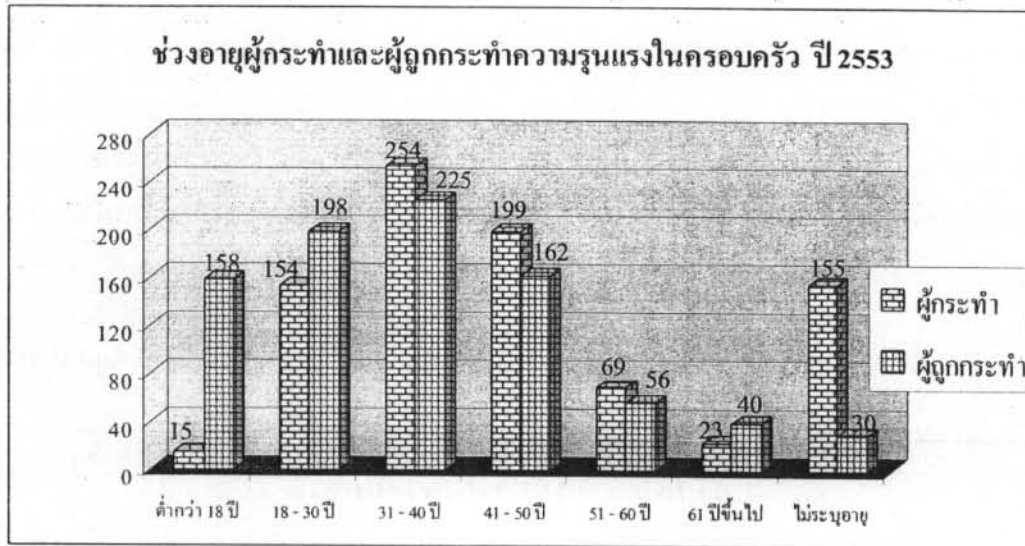
2) อายุของผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว แบ่งเป็น

- ช่วงอายุ ต่ำกว่า 18 ปี	จำนวน 15 ราย	คิดเป็นร้อยละ 1.70
- ช่วงอายุ 18 - 30 ปี	จำนวน 154 ราย	คิดเป็นร้อยละ 17.70
- ช่วงอายุ 31 - 40 ปี	จำนวน 254 ราย	คิดเป็นร้อยละ 28.20
- ช่วงอายุ 41 - 50 ปี	จำนวน 188 ราย	คิดเป็นร้อยละ 22.80
- ช่วงอายุ 51 - 60 ปี	จำนวน 68 ราย	คิดเป็นร้อยละ 7.80
- อายุ 61 ปี ขึ้นไป	จำนวน 23 ราย	คิดเป็นร้อยละ 2.60
- ไม่ระบุอายุ	จำนวน 155 ราย	คิดเป็นร้อยละ 17.80

อายุของผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว

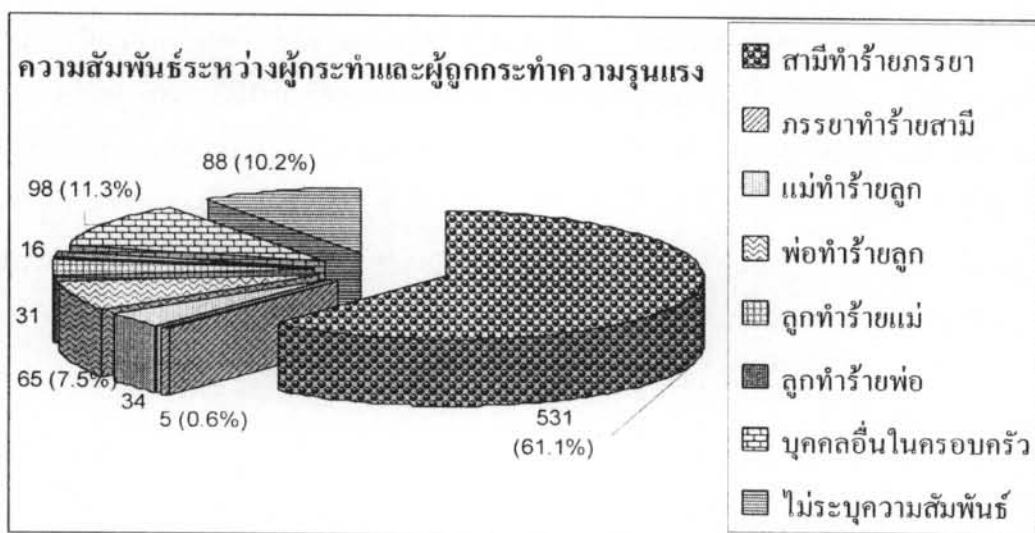
- ช่วงอายุ ต่ำกว่า 18 ปี	จำนวน 158 ราย	คิดเป็นร้อยละ 18.20
- ช่วงอายุ 18 - 30 ปี	จำนวน 188 ราย	คิดเป็นร้อยละ 22.80
- ช่วงอายุ 31 - 40 ปี	จำนวน 225 ราย	คิดเป็นร้อยละ 25.80
- ช่วงอายุ 41 - 50 ปี	จำนวน 162 ราย	คิดเป็นร้อยละ 18.60
- ช่วงอายุ 51 - 60 ปี	จำนวน 56 ราย	คิดเป็นร้อยละ 6.40
- อายุ 61 ปี ขึ้นไป	จำนวน 40 ราย	คิดเป็นร้อยละ 4.60
- ไม่ระบุอายุ	จำนวน 30 ราย	คิดเป็นร้อยละ 3.50

แผนภูมิที่ 6 แสดงช่วงอายุผู้กระทำและผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว ปี 2553
จากแบบรายงาน คร.6

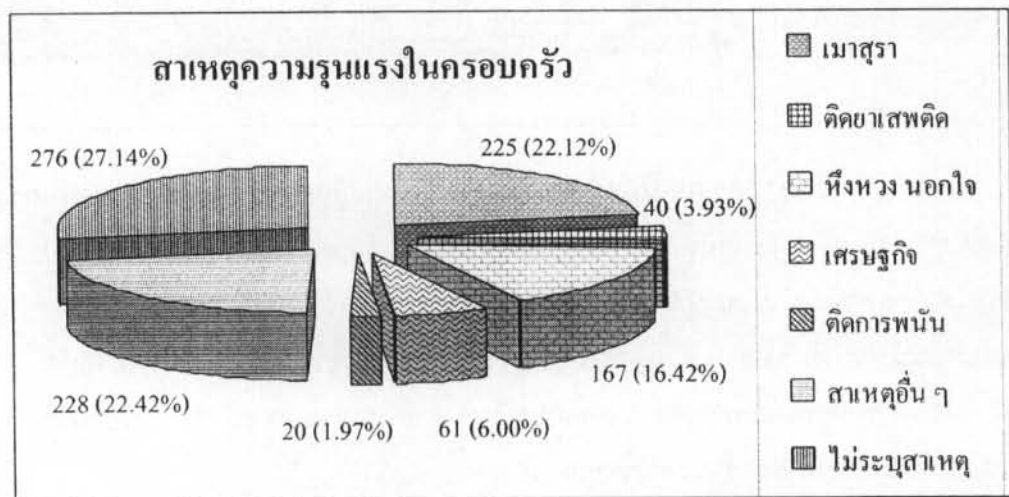
3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งบันทึกในแบบรายงาน คร.6 จำนวนทั้งสิ้น 869 ราย เป็นสามีทำร้ายภรรยา จำนวน 531 ราย หรือร้อยละ 61.10 ภรรยาทำร้ายสามี จำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 0.60 แม่ทำร้ายลูก จำนวน 34 ราย หรือร้อยละ 3.90 ลูกทำร้ายแม่ จำนวน 31 ราย หรือร้อยละ 3.60 พ่อทำร้ายลูก จำนวน 65 ราย หรือร้อยละ 7.50 ลูกทำร้ายพ่อ จำนวน 16 ราย หรือร้อยละ 1.80 บุคคลอื่นๆ ในครอบครัว จำนวน 98 ราย หรือร้อยละ 11.30 และไม่ระบุความสัมพันธ์ จำนวน 88 ราย หรือร้อยละ 10.20

แผนภูมิที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว
จากแบบรายงาน คร.6

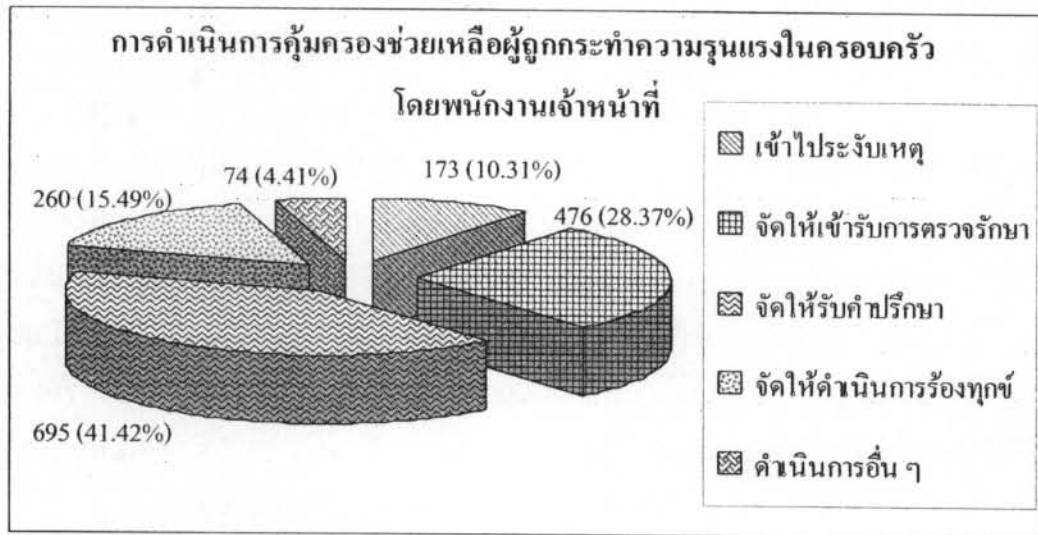
4) สาเหตุของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ในจำนวน 869 ราย อาจมีสาเหตุของการกระทำความรุนแรงมากกว่า 1 รายการ สาเหตุต่างๆ มีจำนวน 1,017 รายการ ได้แก่ เมาสุรา จำนวน 225 ราย หรือร้อยละ 22.12 ดิคาเสพติด จำนวน 40 ราย หรือร้อยละ 3.93 หึงหวง/นอกใจ จำนวน 167 ราย หรือร้อยละ 16.42 ภาวะเศรษฐกิจครอบครัว จำนวน 61 ราย หรือร้อยละ 6.00 ดิดการพนัน จำนวน 20 ราย หรือร้อยละ 1.97 ไม่ระบุสาเหตุ จำนวน 276 ราย หรือร้อยละ 27.14 สาเหตุอื่นๆ จำนวน 228 ราย หรือร้อยละ 22.42 สำหรับสาเหตุอื่นๆ เช่น ยกย่องผู้หญิง/ชายอื่น ผิดปกติทางสมอง (ออทิสติก) ความขัดแย้งในครอบครัว เกิดอารมณ์ทางเพศ โต้แย้งกันเรื่องสิทธิในการดูแลบุตร ต้องการหย่าแต่อีกฝ่ายปฏิเสธ ความขัดแย้งเรื่องทรัพย์สิน เครียดจากงาน เด็กดื้อ/เด็กไม่ใช้ลูกของตัวเอง ทะเลาะวิวาท เป็นต้น

แผนภูมิที่ 8 แสดงสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัว ปี 2553 จากแบบรายงาน คร.6

5) การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว มีจำนวน 1,948 รายการ ทั้งนี้ ใน 1 ราย อาจได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือมากกว่า 1 รายการ ได้แก่ 1) เข้าไประงับเหตุความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 173 ราย หรือร้อยละ 10.31 2) จัดให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการรักษาจากแพทย์ จำนวน 476 ราย หรือร้อยละ 28.37 3) จัดให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับคำปรึกษาจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ จำนวน 695 ราย หรือร้อยละ 41.42 4) จัดให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวดำเนินการร้องทุกข์ จำนวน 260 ราย หรือร้อยละ 15.49 5) ดำเนินการอื่นๆ เช่น โกล่เกลี่ย บันทึกข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการยอมความ จำนวน 74 ราย หรือร้อยละ 4.41

แผนภูมิที่ 9 การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

2.4 ปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ (กฎหมาย ระบบงานรวมทั้งปัญหาที่เกิดจากค่านิยมซึ่งมีผลต่อการจัดเก็บข้อมูล และทัศนคติของสังคมและผู้ปฏิบัติงาน)

2.4.1 ช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย มีปัญหาในการบังคับใช้หลายประการ ที่สำคัญคือ ช่องว่างของกฎหมายซึ่งมีปัญหาในการบังคับใช้ แม้กฎหมายจะมีเพียง 18 มาตรา แต่แทบทุกมาตราต้องตีความ เช่น ค่านิยมของบุคคลในครอบครัว ซึ่งรวมถึงอดีตภรรยา อดีตสามี จะครอบคลุมเพียงใด ต้องขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์หรือผลกระทบที่อาจเกิดกับบุตรของคู่กรณี ค่านิยมของคำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” ซึ่งหมายรวมถึงความรุนแรงด้านจิตใจด้วย ความรุนแรงทางจิตใจวัดยากเป็นนามธรรมและต้องมีบรรทัดฐานในการให้คำนิยามที่ชัดเจนว่า อย่างไรจึงเป็นความรุนแรงทาง “จิตใจ” มีการตีความทางกฎหมายว่า ความรุนแรงทางจิตใจต้องถึงขนาด สลบ หมดสติ เสียจริต ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ความรุนแรงในครอบครัวต้องการการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที จึงมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายหลายท่านเห็นว่า การทำร้ายทางจิตใจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมหรือสภาวะหรือสุขภาพของผู้ถูกระทำ เช่น เหม่อลอย คิดอยากฆ่าตัวตาย หรือมีการใช้ชีวิตประจำวันผิดปกติไป เหล่านี้อาจต้องมีใบรับรองแพทย์มายืนยันด้วยอีกทางหนึ่ง

การกำหนดค่านิยมองค์ประกอบของบุคคลในครอบครัวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550¹ ยังมีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาความชัดเจนระหว่างหน่วยงานปฏิบัติ รวมทั้งความชัดเจนในการจัดเก็บข้อมูล โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งแจ้งว่าขณะนี้ยังไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวแยกออกมาเป็นการเฉพาะได้ ข้อมูลที่จัดเก็บ

¹ บุคคลในครอบครัวตามพระราชบัญญัติฯ หมายถึง คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภรรยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

หลังจากพระราชบัญญัติฯ บังคับใช้ ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา จึงไม่จำแนกว่าเป็นบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่น แต่จะระบุว่าเป็น สามี พ่อ/แม่ พ่อเลี้ยง/แม่เลี้ยง พ่อ/แม่บุญธรรม ผู้ดูแล/ผู้อุปการะ ลูกชาย/ลูกสาว/ลูกเลี้ยง พี่น้อง/ญาติ แฟน เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน นายจ้าง ลูกจ้าง ครู นักบวช รวมทั้งบุคคลแปลกหน้า และคนร้าย

นอกจากนี้ ระเบียบกระทรวงฯ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติฯ ก็มีช่องว่างในการบังคับใช้ เช่น กระบวนการคัดกรองบุคคลให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งยุ่งยาก รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบสภาพจิตด้วย ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับแต่งตั้งมีจำนวนน้อยกว่ามากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ผ่านการอบรมและได้รับประเมินแล้ว รวมทั้งแบบกรอกข้อมูลต่างๆ ยังไม่ครอบคลุมกับการใช้งานจริง เช่น แบบ คร.6 ซึ่งเป็นแบบกรอกให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นในกรณีเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ แต่ในข้อเท็จจริง ผู้เสียหายอาจเข้ามาร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่เอง หรือไปในช่องทางอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล แบบ คร.7 ซึ่งเป็นแบบกรอกข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ครอบคลุมกรณีมีผู้ถูกกระทำหลายคนในคราวเดียวกัน เป็นต้น

2.4.2 ระบบงานที่สนับสนุนการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติฯ รวมทั้งการสร้างกลไกเครือข่าย และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กฎหมายออกแบบให้การดำเนินงานต้องอาศัยความร่วมมือของกลไก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจยังมีความเข้าใจไม่ตรงกันในการทำงาน ทำให้ขาดความเชื่อมโยงความร่วมมือ รวมไปถึงการรับและส่งต่อเรื่องให้กับหน่วยงานที่มีภารกิจรองรับ

กลไกปฏิบัติงาน เช่น ตำรวจ อาจไม่มีความรู้ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ หรือมีความรู้ความเข้าใจ แต่ไม่ตระหนักต่อประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว มองว่าเป็นเรื่องส่วนตัว นอกจากนี้ในการทำคดี หากคู่กรณีสามารถประนีประนอมกันได้โดยผู้กระทำความรุนแรงต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการยอมความ อาจเลยระยะเวลาที่กำหนดให้คัดฟ้อง (ฟ้องภายใน 48 ชั่วโมง คัดฟ้องได้ไม่เกิน 3 คราวๆ ละไม่เกิน 6 วัน) เจ้าหน้าที่ตำรวจเกรงว่า จะขาดคัดฟ้อง แม้จะขอย้ายการสูงสุดยื่นฟ้องต่อศาลได้ แต่ผู้บังคับบัญชาจะมองว่าเป็นเรื่องการบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ เจ้าหน้าที่ตำรวจมองว่า มีความละเอียดอ่อนยุ่งยากในขั้นตอนการดำเนินคดีมากกว่าการใช้กฎหมายอาญาธรรมดา จึงมักจะไม่นำพระราชบัญญัติฯ มาใช้เมื่อเกิดเหตุความรุนแรงในครอบครัว

นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิและใช้ประโยชน์จากพระราชบัญญัติฯ ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ประชาชนจึงอาจไม่รู้ช่องทางการรับแจ้งเหตุ และบทบาทของชุมชนในการแจ้งเหตุ นอกจากนี้ แกนนำในพื้นที่ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนำพระราชบัญญัติฯ ไปสู่การปฏิบัติในชุมชน อาจยังไม่ทราบว่ามีพระราชบัญญัติฯ หรือไม่ทราบถึงประโยชน์ของพระราชบัญญัติฯ ที่สำคัญคือ ผู้เสียหายอาจยังไม่ทราบว่าพระราชบัญญัติฯ มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำไม่ให้กลับมากระทำซ้ำ และยังช่วยรักษาสถานภาพครอบครัวไว้ได้ ไม่เน้นการลงโทษจำคุกซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะหากผู้กระทำเป็นผู้หาเลี้ยงหลักของครอบครัว

2.4.3 ทศคติของสังคมและผู้ปฏิบัติงาน ทั้งในส่วนผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน และสังคมยังมองว่า ความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว คนภายนอกไม่ควรไปยุ่งเกี่ยว เหมือนไฟในย่านำออก ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กและสตรีก็ไม่กล้าจะเปิดเผยเรื่องภายในครอบครัว ผู้หญิงมักไม่ค่อยกล้าที่จะดำเนินคดีกับอีกฝ่ายที่เป็นสามีซึ่งมักเป็นหัวหน้าครอบครัวและเป็นกำลังหลักในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว บางครั้งก็เป็นเรื่องที่เราสีกว่าน่าอับอายที่จะให้บุคคลอื่นทราบเรื่องครอบครัวด้วยเกรงว่าตนจะถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี บกพร่องในหน้าที่ของภรรยา หรือเกรงเสียชื่อเสียง จึงเสมือนตกอยู่ในสภาวะน้ำท่วมปากที่ไม่สามารถจะเรียกร้องขอความช่วยเหลือ ในขณะที่เดียวกัน แม้ผู้เสียหายบางรายกล้าที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม/กลไกที่เกี่ยวข้องยังอาจละเลยที่จะดำเนินการเนื่องจากมองว่า ความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว หากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับแล้ว เมื่อคู่กรณีกลับมาคืนดีกันก็จะกลายเป็น “หมาหัวเน่า” ผู้ปฏิบัติงานบางคนอาจขาดความละเอียดอ่อนในมิติครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความตระหนักในประเด็นมิติหญิงชายในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ความช่วยเหลือสอดคล้องกับความต้องการผู้ได้รับผลกระทบ จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจและธรรมาภิบาล

2.5 การขับเคลื่อนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดให้มีระบบงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 และกฎกระทรวงว่าด้วยระบบงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 กำหนดให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามมาตราดังกล่าวข้างต้น และยังได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบาย แผนปฏิบัติการ และประสานงานกับศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน และศาล รวมทั้งรวบรวม ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนปฏิบัติการดังกล่าว
- 2) ประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานสอบสวน
- 3) จัดทำแผนงานงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินการในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
- 4) ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงมีภารกิจสำคัญหลายประการในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1) - 4) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ รวมทั้งการแก้ไขปัญหามาจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ดังนี้

- การเสริมสร้างและพัฒนากลไกปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ได้แก่ การฝึกอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้งแล้ว รวม 220 คน ทั่วประเทศ (ข้อมูลประจำปี 2553) พนักงานเจ้าหน้าที่ (ชั้นผู้ใหญ่)ซึ่งมีอำนาจในการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว (พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ และหัวหน้าสถานีตำรวจขึ้นไป) เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวน ผู้ประนีประนอม และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานเพื่อการจัดการกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งการเสริมสร้างทัศนคติต่อบทบาทหญิงชาย นอกจากนี้ ยังได้จัดระบบงาน ที่เอื้อต่อการสร้างกลไกข้างต้น และความพยายามในความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการเสริมสร้างความรู้แก่บุคลากร (อาจารย์) ของโรงเรียน นายร้อยตำรวจเพื่อนำไปขยายผลต่อไป

- สนับสนุนศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยเสริมสร้างกลไกที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการ สนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างอัตราจ้างเหมาบริการปฏิบัติงานประจำศูนย์ฯ รวมทั้งค่าบริการจัดการต่างๆ มีการจัดสัมมนาซักซ้อมความเข้าใจกับศูนย์ปฏิบัติการฯ เกี่ยวกับการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกกระทำฯ ใน 4 ภูมิภาค

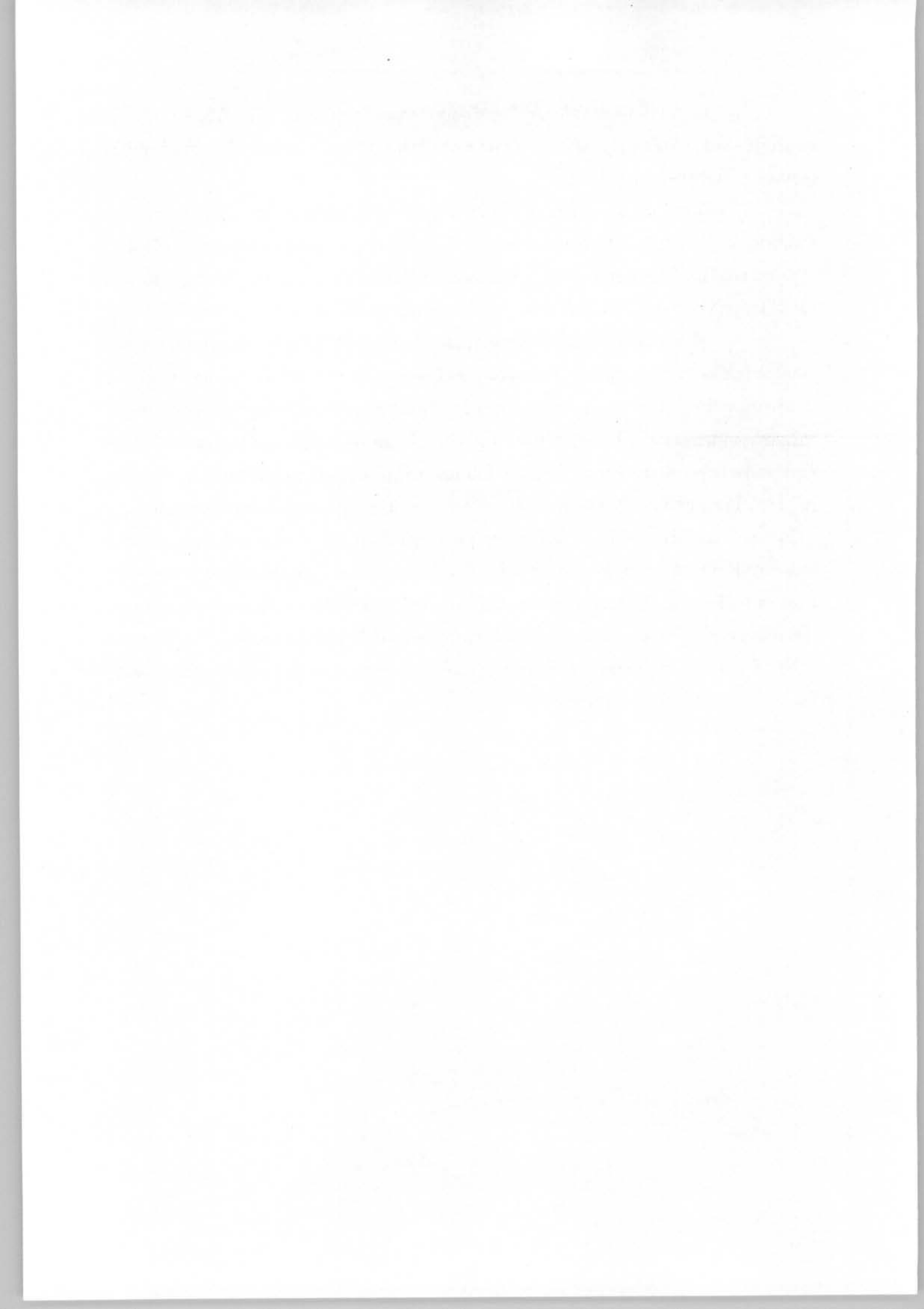
- สนับสนุนภาคีเครือข่ายทุกระดับทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ความร่วมมือในการบูรณาการทำงานระหว่างเครือข่าย/สหวิชาชีพ เพื่อสร้างระบบการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ความร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ รวมทั้งเครือข่ายในระดับชุมชน เช่น มูลนิธิเพื่อนหญิง สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทยฯ องค์การระหว่างประเทศ (UN Women, UNDP, UNFPA และ OHCHR) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ ได้มีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การดำเนินการยุติความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติฯ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐจำนวน 10 หน่วยงานไปแล้วเมื่อเดือนมีนาคม 2553 ที่หอประชุมกองทัพเรือ โดยมีพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เป็นองค์ประธานในพิธีลงนาม ขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมการลงนามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์การพัฒนากาออกชนกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- ศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศภายใต้เว็บไซต์ www.violence.in.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ระบบข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวที่สอดคล้องกับภารกิจในการรายงานตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติฯ และระบบ e-learning ในประเด็นความรุนแรงในครอบครัว มีการทดลองการใช้งานระบบเป็นระยะ และอบรมผู้ใช้งานระบบไปเมื่อเดือนธันวาคม 2553 กลุ่มเป้าหมายได้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวทุกจังหวัด โดยขอให้นักข้อมูลการดำเนินการลงสู่ระบบ รายละเอียดจะอธิบายในบทต่อไป

นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน การศึกษาแนวทางเพื่อวางระบบการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาในพื้นที่นำร่องเพื่อประโยชน์ ในการประสานการดำเนินงาน

- ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องตามนโยบายและแผน รวมทั้งการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการฯ และกลไกตามพระราชบัญญัติฯ เช่น การจัดประชุมพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตกรุงเทพฯ และทีมสหวิชาชีพเพื่อทบทวนการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้เกิดทักษะการปฏิบัติงานมากขึ้น รวมทั้งมีแผนที่จะดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานทั่วประเทศในปีงบประมาณ 2555 เป็นต้นไป

- สร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่การส่งเสริม การรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวตลอดปี รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและสังคมตระหนักถึงประเด็นปัญหาโดยใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ การสร้างกระแสรณรงค์ โดยเฉพาะในเดือนรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรีในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี โดยใช้สัญลักษณ์ริบบิ้นสีขาวซึ่งแสดงถึงการ “ไม่ยอมรับ ไม่นิ่งเฉย ไม่กระทำความรุนแรงต่อเด็กและสตรี” นอกจากนี้ ในปี 2553 ได้กำหนดให้เป็นปีแห่งการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว โดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับภาคีทุกภาคส่วนดำเนินการรณรงค์ตลอดทั้งปี และยังได้สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายและทุกจังหวัดเกิดการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ส่งเสริมศักยภาพของประชาชนให้เข้าใจและเข้าถึงสิทธิตามกฎหมาย รวมทั้งจัดให้มีช่องทางในการรับเรื่องร้องทุกข์ และให้คำปรึกษา ผ่านศูนย์ประชาบดี โทร 1300 ทั่วประเทศ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองสิทธิบุคคลในครอบครัว

บทที่ 3

ข้อมูลสำหรับการรายงานตามมาตรา 17

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

และการพัฒนาระบบข้อมูล

3.1 ข้อมูลตามมาตรา 17 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

ข้อมูลตามมาตรา 17 นี้ เป็นข้อมูลที่มีฐานการนับจากจำนวนคดีความรุนแรงในครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วย

- 1) จำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว
- 2) จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์
- 3) จำนวนการละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล
- 4) จำนวนการยอมความ

ข้อมูลดังกล่าว สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม ในการรวบรวมและรายงานเสนอ นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลที่ได้จากการรายงานภายใต้เว็บไซต์ www.violence.in.th ซึ่งกำกับดูแลโดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ซึ่งมีการจัดเก็บและรายงานข้อมูลเหตุการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป และจำนวนคดีความรุนแรงในครอบครัวที่ได้จากฐานข้อมูลดังกล่าว ในบทนี้ จะกล่าวถึงข้อมูลที่ได้จากแหล่งดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ภายใต้เว็บไซต์ดังกล่าว ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการบันทึกข้อมูล และข้อเสนอแนะต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการด้านข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบงานช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ดังนี้

3.1.1 ข้อมูลจากแบบรายงานคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปี 2553

ตารางที่ 4 จำนวนคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวฯ ปี 2553 จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ช่วงระยะเวลา จัดเก็บ	(1) จำนวนคดี การกระทำความรุนแรง ในครอบครัว		(2) จำนวนคำสั่ง กำหนดมาตรการ/ วิธีการเพื่อการ บรรเทาทุกข์	(3) จำนวนการ ละเมิดคำสั่ง มาตรการ/ วิธีการเพื่อการ บรรเทาทุกข์	(4) จำนวน การยอมความ ชั้นสอบสวน
	ไม่ร้องทุกข์	ร้องทุกข์			
1ม.ค. - 31 ธ.ค. 2553	16	299	24	13	66

หมายเหตุ : ข้อมูลข้างต้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติรวบรวมจากหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ บข.ก. (กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง) บข.น. (กองบัญชาการตำรวจนครบาล) ภ. (ตำรวจภูธรภาค) ๑-๔ และ ภ. ๖-๙ และ ศชต. (ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้) สำหรับ ภ. ๕ ไม่ได้รับข้อมูล เนื่องจากเกิดภาวะน้ำท่วม

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวในปี พ.ศ. 2553 ที่เข้าสู่กระบวนการของตำรวจ ส่วนใหญ่จะมีการร้องทุกข์ จำนวน 299 คดี คิดเป็นร้อยละ 94.92 แต่มีการใช้คำสั่งกำหนดมาตรการ/วิธีการเพื่อการบรรเทาทุกข์ เพียง 24 คำสั่ง คิดเป็นร้อยละ 8.03 โดยใน 24 คำสั่ง มีการละเมิดคำสั่งจำนวน 13 คำสั่ง คิดเป็นร้อยละ 54.17 และมีการยอมความ จำนวน 66 คดี คิดเป็นร้อยละ 22.07 ของจำนวนคดีที่มีการร้องทุกข์ทั้งหมด 299 คดี

ตารางที่ 5 จำนวนคดีจำแนกตามประเภทความรุนแรง ปี 2553 จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ประเภทความรุนแรง	จำนวนคดี			
	ผู้ถูกกระทำอายุระหว่าง 0-18 ปี		ผู้ถูกกระทำอายุ 18 ปี ขึ้นไป	
	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
ทางกาย	7	3	134	31
ทางเพศ	118	9	50	10
ทางจิตใจ	1	2	4	-
ทางสังคม (การละเลย ทอดทิ้ง ฯลฯ)	1	-	-	-
รวม	127	14	188	41

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ปี พ.ศ. 2553 ที่เข้าสู่กระบวนการตำรวจ ผู้ถูกกระทำอายุระหว่าง 0-18 ปี ทั้งเพศหญิงและเพศชายส่วนใหญ่เป็นคดีทางเพศ รองลงมาเป็นคดีทางกาย สำหรับผู้ถูกกระทำอายุ 18 ปีขึ้นไป ทั้งเพศหญิงและเพศชายส่วนใหญ่เป็นคดีทางกาย รองลงมาเป็นคดีทางเพศ โดยผู้ถูกกระทำทั้งสองช่วงอายุ เพศหญิงเป็นผู้ถูกกระทำมีจำนวนสูงกว่าเพศชาย

3.1.2 ข้อมูลการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 จากการรายงานผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมสถาบันครอบครัว สำนักงานอัยการสูงสุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

ข้อมูลการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

จากการรายงานผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมสถาบันครอบครัว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 สำนักงานอัยการสูงสุด

ที่	ประเภทสำนวน	คดีชั้นพนักงานอัยการ						คดีชั้นศาลชั้นต้น				
		ระหว่างพิจารณา	สั่งยุติคดี	ขอให้ศาลใช้มาตรการทางกฎหมายจำนวน (เรื่อง)	สั่งฟ้อง	สั่งไม่ฟ้อง	ลงโทษ	ยกฟ้อง	จำหน่ายคดี (ยอมความ) (เรื่อง)	กำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ (ครั้ง)	ละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ (ครั้ง)	
1.	สำนวนรู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดถูกควบคุมหรือขังอยู่หรือปล่อยตัวชั่วคราว และได้ตัวมาเมื่อออกหมายเรียก (สารบบสำนวน ส.1)	4	16	24	238	-	148	2	11	5	-	
2.	สำนวนรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้/สำนวนรู้ตัวผู้กระทำความผิดพนักงานสอบสวนเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง (สารบบสำนวน ส.2)	2	23	1	15	12	-	-	-	-	-	
3.	(สารบบสำนวน ส.4) (ฟ้องความอาญาด้วยวาจา)	-	-	10	80	-	67	7 (ไม่ประทับรับฟ้อง)	3	-	-	
	รวม	6	39	35	333	12	215	9	14	5	-	

หมายเหตุ : รวมจำนวนคดีชั้นพนักงานอัยการ 390 คดี (จำนวนคดีที่ขอให้ศาลใช้มาตรการทางกฎหมาย รวมอยู่ในจำนวนคดีที่สั่งฟ้อง) รวมจำนวนคดีชั้นศาล 238 คดี (จำนวนคดีที่มีการกำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ รวมอยู่ในจำนวนคดีที่ได้รับการลงโทษ)

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ที่เข้าสู่กระบวนการของอัยการ มีจำนวน 390 คดี สั่งฟ้องจำนวน 333 คดี คิดเป็นร้อยละ 85.39 โดยในจำนวนที่สั่งฟ้อง 333 คดี ได้ขอให้ศาลใช้มาตรการทางกฎหมายจำนวน 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.51 และศาลได้กำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ จำนวน 5 เรื่อง จากจำนวน 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.29

จากจำนวนคดีที่เข้าสู่กระบวนการของอัยการ 390 คดี สั่งไม่ฟ้องจำนวน 12 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.08 สั่งยุติคดี (ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์) จำนวน 39 คดี คิดเป็นร้อยละ 10 และจากจำนวนคดีที่อัยการสั่งฟ้อง 333 คดี ได้เข้าสู่กระบวนการศาลชั้นต้น จำนวน 238 คดี ซึ่งจำนวนน้อยกว่าที่อัยการสั่งฟ้อง อาจเนื่องจากอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ในจำนวน 238 คดี ศาลสั่งยกฟ้อง จำนวน 9 คดี คิดเป็นร้อยละ 3.78 สั่งจำหน่ายคดี (ยอมความ) จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.88 และเป็นคดีที่ศาลสั่งลงโทษแล้ว จำนวน 215 คดี คิดเป็นร้อยละ 90.34 ซึ่งรวมคดีที่กำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ จำนวน 5 คดี คิดเป็นร้อยละ 2.33

3.1.3 ข้อมูลจากแบบรายงานคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 สำนักงานศาลยุติธรรม ปี 2553

ตารางที่ 7 สถิติคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2553

ช่วงระยะเวลา จัดเก็บ	(1) จำนวน คดีฟ้องใหม่ (ฟ้องศาล โดยตรง)	(2) จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการ/ วิธีการเพื่อการบรรเทาทุกข์		(3) จำนวนการละเมิด คำสั่งของศาลที่กำหนด มาตรการ/วิธีการเพื่อ การบรรเทาทุกข์ (มาตรา 10 และ มาตรา 11)	(4) จำนวนการ ยอมความชั้น พิจารณาคดี (มาตรา 12 และ มาตรา 16)
		คำสั่งของพนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งศาล เห็นชอบ (มาตรา 10 วรรค 2)	คำสั่งศาล (มาตรา 11)		
มกราคม – ธันวาคม 2553	240	3	27	-	11

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ปี พ.ศ. 2553 ที่เข้าสู่กระบวนการของศาล มีจำนวน 240 คดี ซึ่งเป็นคดีที่ขึ้นสู่ศาลชั้นต้นและเป็นคดีที่ผู้เสียหาย (ผู้ถูกกระทำความรุนแรง) ดำเนินการฟ้องศาลโดยตรงไม่ผ่านการร้องทุกข์ต่อตำรวจ จากจำนวนคดี 240 คดี มีการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ จำนวน 30 คำสั่ง คิดเป็นร้อยละ 12.50 แยกเป็นคำสั่งที่ออกโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ (ชั้นผู้ใหญ่) ซึ่งศาลเห็นชอบ จำนวน 3 คำสั่ง และคำสั่งที่ออกโดยศาล จำนวน 27 คำสั่ง โดยไม่มีจำนวนการละเมิดคำสั่ง และมีการยอมความชั้นพิจารณาคดี จำนวน 11 คดี คิดเป็นร้อยละของจำนวนคดีทั้งหมด 4.58

3.1.4 ข้อมูลจากระบบข้อมูลภายใต้เว็บไซต์ www.violence.in.th ประจำปี 2553 ในส่วนข้อมูลที่เป็นความรุนแรงทั่วไป (ณ เดือนกันยายน 2554)

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวในฐานะหน่วยงานระดับประเทศในการดำเนินงานด้านสตรีและครอบครัว และเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำรายงานตามมาตรา ๑๗ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ได้ดำเนินการจัดทำระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และมีการพัฒนาเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เป็นภารกิจของสำนักงานในประเด็นด้านความรุนแรง ชื่อ www.violence.in.th ประกอบด้วย ๑) เว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ๒) ระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ๓) e-learning

สำหรับข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ที่ระบบสามารถประมวลและนำมารายงาน ได้แก่ ส่วนเหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป และส่วนเหตุการณ์การกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการร้องทุกข์ ซึ่งมีการนับจำนวนคดี จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ จำนวนการละเมิดคำสั่ง และจำนวนการยอมความ ดังนี้

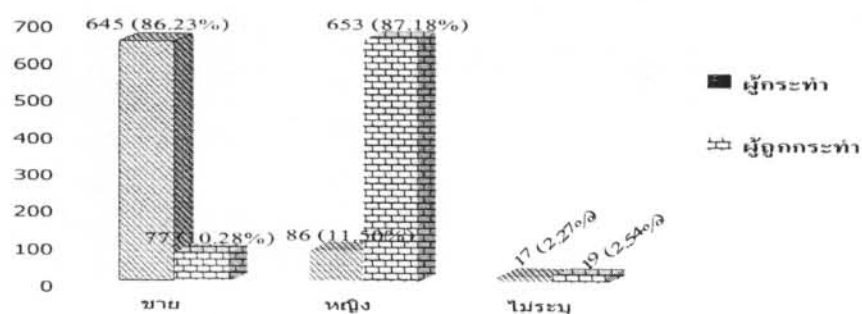
เหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป ทั้งที่เป็นคดีและไม่เป็นคดี

1) จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป

จำนวนเหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไปในปี 2553 มีจำนวน 916 เหตุการณ์ มีจำนวนผู้กระทำความรุนแรงเป็นเพศชาย (645 ราย) มากกว่าเพศหญิง (86 ราย) หรือร้อยละ 86.23 ไม่ระบุเพศผู้กระทำ 17 ราย หรือร้อยละ 2.27 ของจำนวนผู้กระทำทั้งหมด มีจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นเพศหญิง (653 ราย) มากกว่าเพศชาย (77 ราย) หรือร้อยละ 87.18 ไม่ระบุเพศผู้ถูกกระทำ 19 ราย หรือร้อยละ 2.54 ของจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงทั้งหมด ทั้งนี้ การกระทำความรุนแรงใน 1 ราย อาจมีการกระทำความรุนแรงซ้ำมากกว่า 1 ครั้งหรือ 1 เหตุการณ์

แผนภูมิที่ 10 แสดงจำนวนผู้กระทำและผู้ถูกกระทำความรุนแรงโดยจำแนกเพศ

จำนวนผู้กระทำและผู้ถูกกระทำความรุนแรง โดยจำแนกเพศ ปี พ.ศ. 2553

2) จังหวัดที่มีการจัดเก็บเหตุการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป มากที่สุด 5 อันดับแรก

จากฐานข้อมูลพบว่า ในจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรง 916 เหตุการณ์ จังหวัดที่มีการบันทึกจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงที่ลงในระบบสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดพัทลุง 116 ราย อุบลราชธานี 90 ราย ร้อยเอ็ด 30 ราย กาญจนบุรี 29 ราย และยโสธร 27 ราย เมื่อแบ่งเป็นรายภาค ภาคที่มีจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงมากที่สุดได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 285 ราย รองลงมาคือ ภาคใต้ จำนวน 246 ราย ภาคกลาง จำนวน 212 ราย และภาคเหนือ จำนวน 173 รายตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในระบบของจังหวัดที่บันทึกลงในระบบจะมากหรือน้อย พบว่า ไม่สัมพันธ์กับจำนวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง กล่าวคือ ในบางจังหวัดอาจมีการดำเนินการโดยทีมสหวิชาชีพที่เข้มแข็งและรายงานการดำเนินการเข้าสู่ระบบเป็นระยะ ทำให้มีข้อมูลจำนวนเหตุการณ์มาก ในขณะที่บางจังหวัดอาจมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นน้อย หรือเกิดขึ้นมากแต่ไม่ได้รายงานเข้าสู่ระบบ

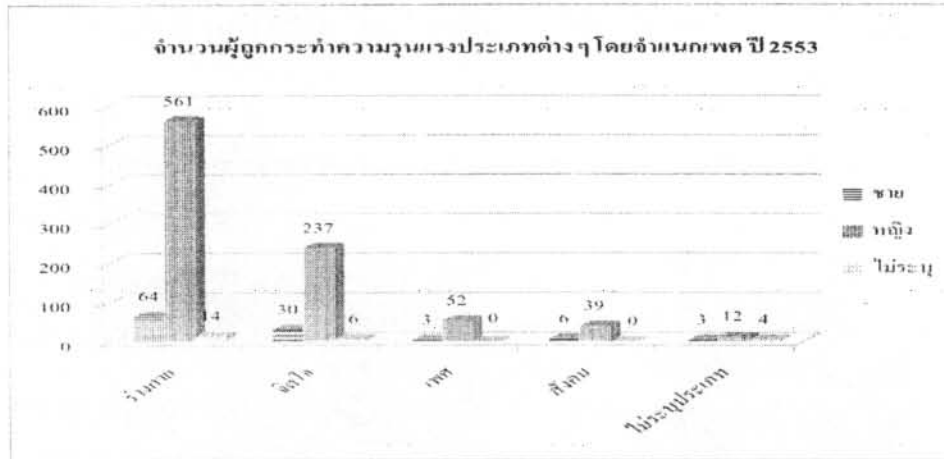
3) ประเภทความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป

ประเภทความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป ซึ่งบันทึกเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลแบ่งออกเป็นความรุนแรงทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางเพศ ทางสังคม และไม่ระบุ จากจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรง 1,191 เหตุการณ์ ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนเหตุการณ์จำแนกตามประเภทความรุนแรง จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงตามประเภทความรุนแรงโดยจำแนกเพศ

ประเภทความรุนแรง	จำนวนเหตุการณ์		จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงตามประเภทความรุนแรง จำแนกเพศ					
	ราย	ร้อยละ	ชาย		หญิง		ไม่ระบุ	
			รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ร่างกาย	730	61.29	64	10.02	561	87.79	14	2.19
จิตใจ	328	27.54	30	10.99	237	86.81	6	2.20
เพศ	59	4.95	3	5.45	52	94.55	0	0
สังคม	54	4.54	6	13.33	39	86.67	0	0
ไม่ระบุประเภท	20	1.68	3	15.79	12	63.16	4	21.05
รวม	1,191	100	106	10.28	901	87.39	24	2.33

แผนภูมิที่ 11 แสดงจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงประเภทต่างๆ โดยจำแนกเพศ

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรง 1,191 เหตุการณ์ เป็นความรุนแรงทางร่างกายมากที่สุด คือร้อยละ 61.29 รองลงมาคือ ความรุนแรงทางจิตใจ คือ ร้อยละ 27.54 จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงทุกประเภท มีเพศหญิงถูกกระทำความรุนแรงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นสัดส่วน 8.5:1 ในประเภทความรุนแรง แม้ผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศจะมีจำนวนน้อยกว่ามาก เมื่อเทียบกับความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ แต่ผู้หญิงถูกกระทำความรุนแรงทางเพศมากที่สุด คือร้อยละ 94.55 เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ถูกกระทำที่เป็นผู้ชาย รองลงมาเป็นความรุนแรงทางกาย จิตใจ และสังคม ตามลำดับ

4) สาเหตุความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวทั่วไป

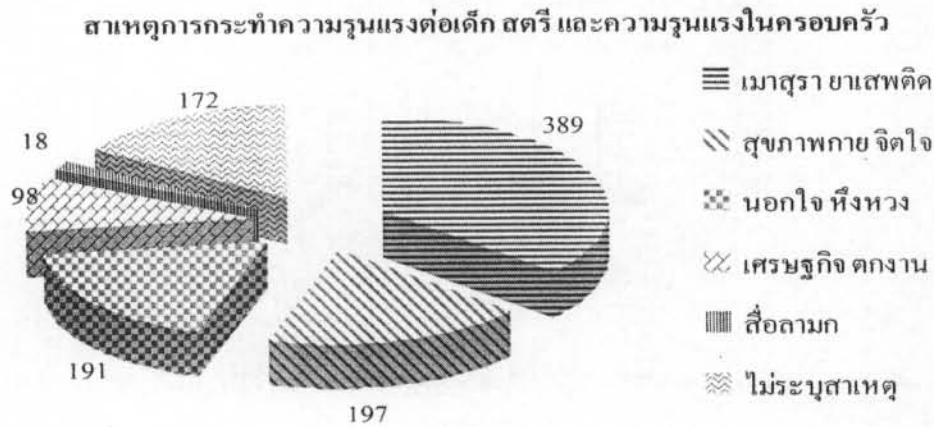
สาเหตุความรุนแรงที่ได้รับการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบมี 5 ประเด็นหลัก ได้แก่

- 1) เมาสุรา ยาเสพติด
- 2) สุขภาพกายและจิตใจ
- 3) นอกใจ หึงหวง
- 4) เศรษฐกิจ ตกงาน
- 5) สื่อลามก และไม่มีสาเหตุ

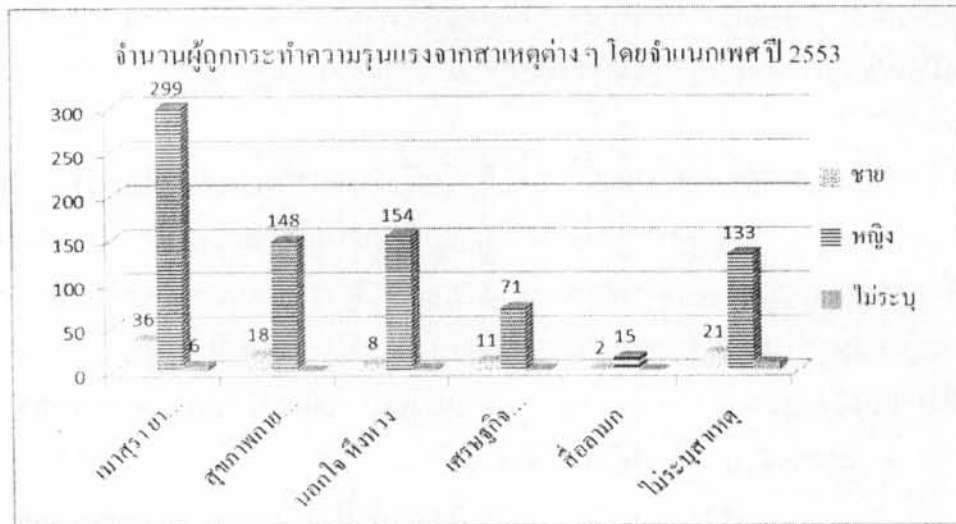
รวมเหตุการณ์ทั้งสิ้นจำนวน 1,065 เหตุการณ์
 ตารางที่ 9 แสดงจำนวนเหตุการณ์จำแนกตามสาเหตุความรุนแรง จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงตามสาเหตุความรุนแรงโดยจำแนกเพศ

สาเหตุความรุนแรง	จำนวนเหตุการณ์		จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงตามประเภทความรุนแรง จำแนกเพศ					
	ราย	ร้อยละ	ชาย		หญิง		ไม่ระบุ	
			รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
เมาสุรา ยาเสพติด	389	36.53	36	10.56	299	87.68	6	1.76
สุขภาพกาย จิตใจ	197	18.50	18	10.78	148	88.62	1	0.60
นอกใจ หึงหวง	191	17.93	8	4.85	154	93.33	3	1.82
เศรษฐกิจ ตกงาน	98	9.20	11	13.10	71	84.52	2	2.38
สื่อลามก	18	1.69	2	11.11	15	83.33	1	5.56
ไม่มีสาเหตุ	172	16.15	21	12.88	133	81.60	9	5.52
รวม	1,065	100	96	10.23	820	87.42	22	2.35

แผนภูมิที่ 12 แสดงสาเหตุการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวใน 5 ประเด็นหลัก

แผนภูมิที่ 13 แสดงจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรง จากสาเหตุต่างๆ โดยจำแนกเพศ

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น จะเห็นว่า สาเหตุการกระทำความรุนแรงส่วนใหญ่ มาจากการเมาส์รายาเสฟติด ซึ่งมีจำนวน 389 ราย หรือร้อยละ 36.53 รองลงมาเป็นเรื่องสุขภาพกาย จิตใจ จำนวน 197 ราย หรือร้อยละ 18.50 และเรื่องนอกใจ หึงหวง จำนวน 191 ราย หรือร้อยละ 17.93 ซึ่งสอง ลำดับหลังมีจำนวนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของสาเหตุเมาส์รายาเสฟติด นอกจากนั้น เป็นเรื่องเศรษฐกิจ ตกงาน จำนวน 98 ราย หรือร้อยละ 9.20 และเรื่องสื่อลามก จำนวน 18 ราย หรือร้อยละ 1.69 มีที่ไม่ระบุสาเหตุการกระทำ ความรุนแรงจำนวน 172 ราย หรือร้อยละ 16.15

เมื่อนับรวมสาเหตุทั้งหมด พบว่ามีผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นผู้หญิง จำนวน 820 ราย หรือร้อยละ 87.42 เป็นชายจำนวน 96 ราย หรือร้อยละ 10.23 โดยในหนึ่งรายกรณี อาจมี

สาเหตุของการกระทำมากกว่าหนึ่งสาเหตุ เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อเทียบสัดส่วนของสาเหตุการกระทำ ความรุนแรงต่อผู้หญิง สาเหตุของการนอกใจ หึงหวง มาเป็นลำดับแรก คือ ร้อยละ 93.33

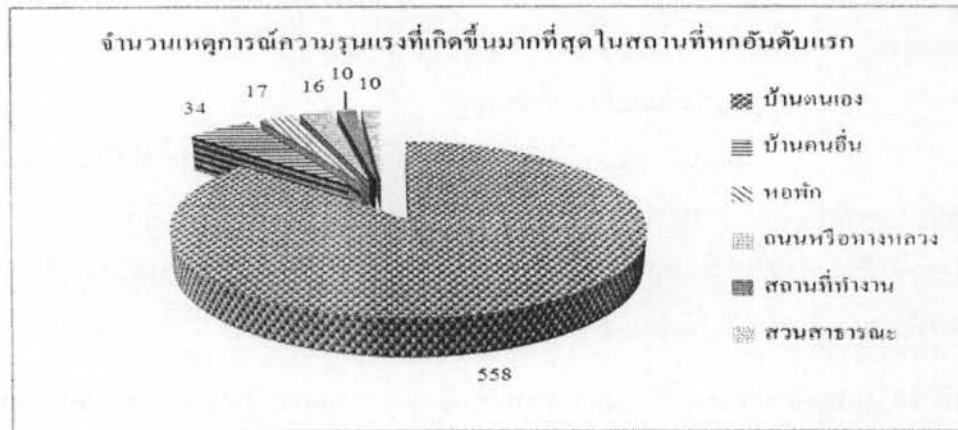
5) สถานที่และเวลาที่เกิดเหตุ

สถานที่เกิดเหตุที่ได้รับการบันทึกในระบบข้อมูลมีทั้งหมด 16 แห่ง ได้แก่ บ้านตนเอง บ้านคนอื่น หอพัก ถนนหรือทางหลวง สถานที่ทำงาน สวนสาธารณะ สถานศึกษา ในป่า/ที่เปลี่ยว/บ้านร้าง นา/ไร่/สวน ห้างสรรพสินค้า สถานบันเทิง โรงแรม โรงงาน บ้านเด็ก สนามกีฬา สถานเลี้ยงเด็ก สำหรับช่วงเวลาที่เกิดเหตุ แบ่งออกเป็นช่วงกลางคืน เย็น กลางวัน เช้า ช่วงดึก

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงจำแนกตามสถานที่เกิดเหตุ จำนวนผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง ตามสถานที่เกิดเหตุโดยจำแนกเพศ

สถานที่เกิดเหตุ	จำนวนเหตุการณ์		จำนวนผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงตามสถานที่เกิดเหตุ จำแนกเพศ					
	ราย	ร้อยละ	ชาย		หญิง		ไม่ระบุ	
			รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
บ้านตนเอง	558	60.92	40	8.77	406	89.04	10	2.19
บ้านคนอื่น	34	3.71	7	21.88	25	78.13	0	0
หอพัก	17	1.86	0	0	13	100	0	0
ถนนหรือทางหลวง	16	1.75	1	7.14	13	92.86	0	0
สถานที่ทำงาน	10	1.09	1	14.29	6	85.71	0	0
สวนสาธารณะ	10	1.09	1	14.29	4	57.14	2	28.57
สถานศึกษา	8	0.87	1	20.00	4	80.00	0	0
ในป่าที่เปลี่ยวบ้านร้าง	5	0.55	0	0	4	80.00	1	20.00
นา ไร่ สวน	3	0.33	0	0	2	100	0	0
ห้างสรรพสินค้า	2	0.22	0	0	2	100	0	0
สถานบันเทิง	2	0.22	0	0	2	100	0	0
โรงแรม	2	0.22	0	0	1	100	0	0
โรงงาน	1	0.11	0	0	1	100	0	0
บ้านเด็ก	1	0.11	0	0	0	0	1	100
สนามกีฬา	1	0.11	0	0	1	100	0	0
สถานเลี้ยงเด็ก	0	0	0	0	0	0	0	0
ไม่ระบุสถานที่	246	26.86	30	13.16	189	82.89	9	3.95
รวม	916	100	81	10.44	672	86.60	23	2.96

แผนภูมิที่ 14 แสดงจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมากที่สุดในสถานที่ 6 อันดับแรก

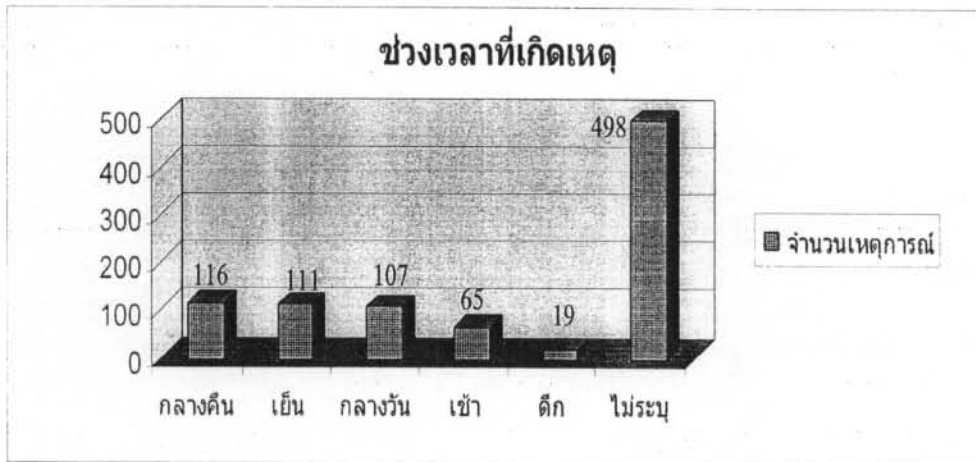

จากรายและแผนภูมิข้างต้นจะเห็นว่า สถานที่ 6 อันดับแรกซึ่งมีจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงมากที่สุด ได้แก่ บ้านตนเอง บ้านคนอื่น หอพัก ถนนหรือทางหลวง สถานที่ทำงาน และสวนสาธารณะ โดยบ้านตนเองมีจำนวนเหตุการณ์มากที่สุด จำนวน 558 ราย หรือร้อยละ 60.92 ของจำนวนเหตุการณ์ทั้งหมด รองลงมา คือ บ้านคนอื่น จำนวน 34 ราย หรือร้อยละ 3.71 หอพัก จำนวน 17 ราย หรือร้อยละ 1.86 ถนนหรือทางหลวง จำนวน 16 ราย หรือร้อยละ 1.75 สถานที่ทำงาน และสวนสาธารณะ มีจำนวนเหตุการณ์เท่ากัน คือ 10 ราย หรือร้อยละ 10.09 จำนวนเหตุการณ์ที่ผู้หญิงเป็นผู้ถูกระทำความรุนแรงมี 672 ราย หรือร้อยละ 86.60 สถานที่ที่มีจำนวนเหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง ร้อยละ 90-100 ได้แก่ หอพัก ถนนหรือทางหลวง นา/ไร่/สวน ห้างสรรพสินค้า สถานบันเทิง โรงแรม และสนามกีฬา นอกจากนี้ ผู้ถูกระทำความรุนแรงอาจมีคนเดียวแต่อาจมีจำนวนเหตุการณ์มากกว่าหนึ่งเหตุการณ์

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงจำแนกตามช่วงเวลาที่เกิดเหตุ จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงตามสถานที่ที่เกิดเหตุโดยจำแนกเพศ

ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ	จำนวนเหตุการณ์		จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงตามสถานที่ที่เกิดเหตุ จำแนกเพศ					
	ราย	ร้อยละ	ชาย		หญิง		ไม่ระบุ	
			รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
กลางคืน	116	12.66	5	4.90	93	91.18	4	3.92
เย็น	111	12.12	13	15.12	72	83.72	1	1.16
กลางวัน	107	11.68	10	10.10	89	89.90	0	0
เช้า	65	7.10	6	10.91	47	85.45	2	3.64
ดึก	19	2.07	1	5.26	17	89.47	1	5.26
ไม่ระบุ	498	54.37	47	11.52	349	85.54	12	2.94
รวม	916	100.00	82	10.66	667	86.74	20	2.60

แผนภูมิที่ 15 แสดงจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมากที่สุดในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ

จากตารางและแผนภูมิแสดงช่วงเวลาที่เกิดเหตุ พบว่า ส่วนใหญ่เหตุการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวที่จัดเก็บไม่ได้ระบุช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ซึ่งมีจำนวน 498 ราย หรือร้อยละ 54.37 ช่วงเวลาที่เกิดเหตุเป็นช่วงกลางคืนมากที่สุด คือ 116 ราย หรือร้อยละ 12.66 ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับช่วงเย็น คือ 111 ราย หรือร้อยละ 12.12 และช่วงกลางวัน 107 หรือร้อยละ 11.68 และพบว่าช่วงดึกเป็นช่วงเวลาที่มียุทธการน้อยที่สุด คือ 19 ราย หรือร้อยละ 2.07 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างจำนวนผู้ถูกกระทำที่เป็นหญิงกับชายในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง พบว่า ผู้หญิงถูกกระทำในช่วงกลางคืนมากที่สุด สำหรับช่วงกลางวันและช่วงดึก มีผู้ถูกกระทำที่เป็นหญิงในอัตราที่ใกล้เคียงกัน คือ 89 ราย หรือร้อยละ 89.90 และ 17 ราย หรือร้อยละ 89.47 ตามลำดับ

6) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ

ข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลในระบบพบว่า มีการระบุความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง จำนวน 797 ราย มีทั้งประเภทความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทั่วไป ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ	ประเภทความรุนแรง	จำนวนเหตุการณ์	ร้อยละ
สามี/ ภรรยา	ความรุนแรงในครอบครัว	479	60.10
บิดา/มารดา	ความรุนแรงในครอบครัว	102	12.00
ญาติ	ความรุนแรงในครอบครัว	34	4.27
บิดาเลี้ยง/มารดาเลี้ยง	ความรุนแรงในครอบครัว	33	4.14

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ	ประเภทความรุนแรง	จำนวนเหตุการณ์	ร้อยละ
บุตรกระทำต่อบิดา/มารดา	ความรุนแรงในครอบครัว	26	3.26
ปู่ย่า ตา ยาย	ความรุนแรงในครอบครัว	20	2.51
เพื่อน/คนรู้จัก	ความรุนแรงทั่วไป	19	2.38
คนแปลกหน้า	ความรุนแรงทั่วไป	15	1.88
คนในสังคม/นายจ้าง/พระ	ความรุนแรงทั่วไป	8	1.00
คนร้าย	ความรุนแรงทั่วไป	3	0.38
ไม่ระบุความสัมพันธ์	-	58	7.28
รวม		797	100

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ความรุนแรงในครอบครัว มีจำนวน 694 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.08 จากจำนวนเหตุการณ์ทั้งหมด 797 ราย ความรุนแรงทั่วไป จำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.65 ไม่ระบุความสัมพันธ์ จำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.27 นอกจากนี้ จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่ระบุความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ พบว่า เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา มากที่สุด คือ จำนวน 479 ราย หรือร้อยละ 71.61 ของจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 60.10 ของจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงทั้งหมด

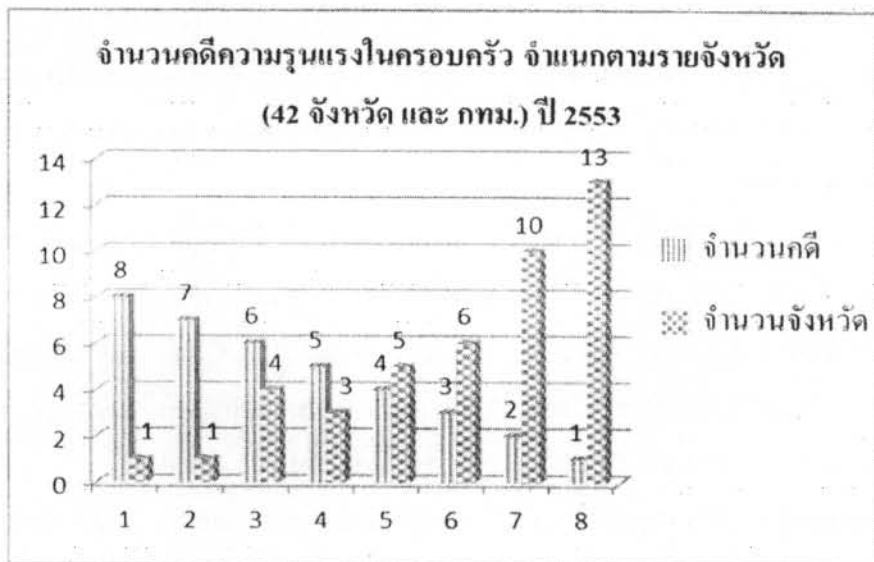
เหตุการณ์การกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เข้าสู่กระบวนการร้องทุกข์ ซึ่งมีการนับจำนวนคดี จำนวนคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว จำนวนการละเมิดคำสั่ง และจำนวนการยอมความ

7) จำนวนคดีความรุนแรงในครอบครัว

ข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบในส่วนนี้ เป็นจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่ได้ดำเนินการร้องทุกข์เพื่อเข้าสู่กระบวนการของกฎหมาย และเนื่องจากระบบเพิ่งได้รับการพัฒนาและปรับปรุง โดยได้มีการฝึกอบรมผู้ใช้งานระบบในปลายปี 2553 ข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบเพื่อรายงานตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติฯ จึงเริ่มมีความสมบูรณ์มากขึ้นในปี 2553

ในปี 2553 มีเหตุการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวจำนวน 916 เหตุการณ์ เข้าสู่กระบวนการร้องทุกข์เป็นคดี 125 คดี หรือร้อยละ 13.65 จำนวนจังหวัดที่มีการรายงานการดำเนินคดี มีจำนวน 42 จังหวัด รวมกรุงเทพมหานครอีก 1 แห่ง ภาคที่มีการรายงานจำนวนคดีความรุนแรงมากที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 39 คดี หรือร้อยละ 31.20 ภาคกลางและภาคใต้มีการรายงานจำนวนคดีเท่ากัน คือ 33 คดี หรือร้อยละ 26.40 ต่อภาค ภาคเหนือมีน้อยที่สุด คือ 22 คดี หรือร้อยละ 16.00 จังหวัดที่มีการรายงานคดีลงสู่ระบบมากที่สุดคือจังหวัดนครพนม จำนวน 8 ราย อุบลราชธานี จำนวน 7 ราย ชลบุรี ตรัง พัทลุง พิษณุโลก จำนวน 6 ราย กาญจนบุรี ร้อยเอ็ด สงขลา จำนวน 5 ราย

แผนภูมิที่ 16 แสดงจำนวนจังหวัดที่มีการรายงานการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัว

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า จังหวัดที่มีการรายงานคดีน้อยที่สุด คือ 1 คดี มีจำนวนมากที่สุดถึง 13 จังหวัด รวมกรุงเทพมหานคร ในขณะที่จังหวัดที่มีการรายงานจำนวนคดีมากที่สุด คือ 7 - 8 คดี มี 2 จังหวัด สำหรับจังหวัดที่ไม่มีการรายงานจำนวนคดีมีจำนวน 33 จังหวัด อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข้างต้นไม่ได้เป็นภาพรวมสถานการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นจริง อาจมีหลายคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดแต่ไม่ได้รับการบันทึกไว้ในระบบหรือในหลายจังหวัดที่มีจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้น แต่ในข้อเท็จจริงยังไม่ได้มีการเข้าสู่การร้องทุกข์ดำเนินคดี เนื่องจากอาจจะกลัวเกลี้ยยอมความได้ก่อนที่จะเป็นคดีความ จึงไม่มีรายงานการดำเนินการเรื่องจำนวนคดี

แผนภูมิที่ 17 แสดงจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นคดีในปี 2553

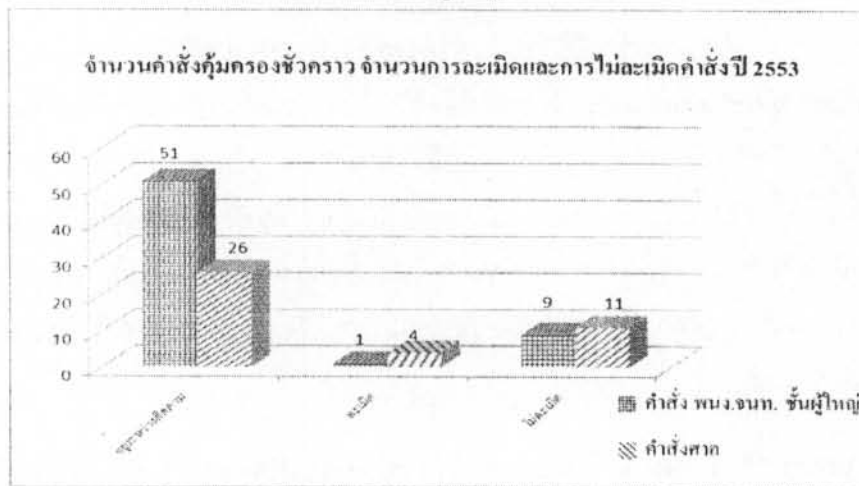

จำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นคดี แยกตามรายจังหวัด พบว่า ผู้หญิงถูกระทำ ความรุนแรง จำนวน 97 ราย หรือร้อยละ 89.81 ผู้ชาย (รวมเด็กชาย) ถูกระทำ จำนวน 11 ราย หรือร้อยละ 10.19 ทั้งนี้ จำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงใน 1 ราย อาจมีจำนวนคดีมากกว่า 1 คดี

8) จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ จำนวนการละเมิดคำสั่ง และจำนวนการยอมความ

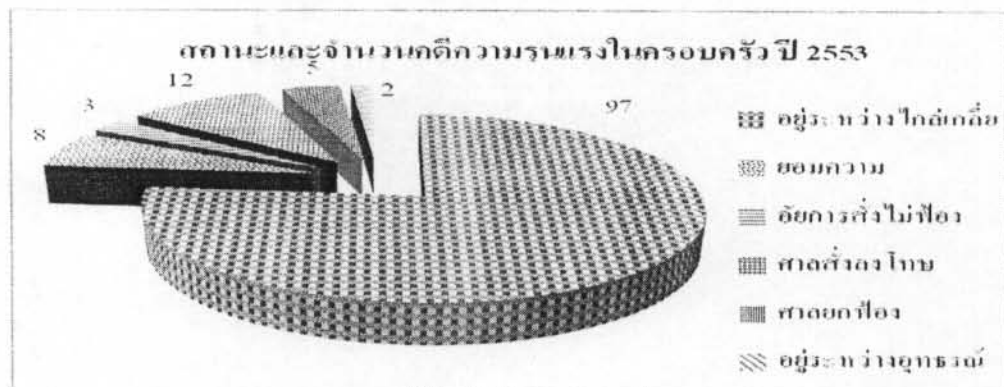
เมื่อผู้เสียหายร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ในการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งได้แก่ หัวหน้าสถานีตำรวจขึ้นไป นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และศาลมีอำนาจในการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวตามมาตรา 10 และมาตรา 11 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 18 แสดงจำนวนคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว การละเมิด และการไม่ละเมิดคำสั่งของ พนักงานเจ้าหน้าที่ (ชั้นผู้ใหญ่) หรือศาล

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า จำนวนคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ (ชั้นผู้ใหญ่) และศาล ที่มีการบันทึกลงในระบบข้อมูลภายใต้เว็บไซต์ www.violence.in.th มี 102 คำสั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ (ชั้นผู้ใหญ่) 61 คำสั่ง และศาล 41 คำสั่ง ส่วนใหญ่ยังอยู่ระหว่างการติดตามให้เป็นไปตามคำสั่ง

แผนภูมิที่ 19 แสดงจำนวนและสถานะของคดีความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งจำนวนคดีที่มีการยอมความ

สำหรับข้อมูลที่ระบุถึงสถานะของคดี ซึ่งมีเรื่องการยอมความรวมอยู่ด้วย ได้มีการบันทึกลงในระบบเกี่ยวกับจำนวนคดี รวม 127 คดี คดีส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการไกล่เกลี่ย คือ 97 คดี (ตำรวจ 69 คดี อัยการ 16 คดี ศาล 12 คดี) หรือร้อยละ 76.38 นอกจากนั้น คือ การยอมความ 8 คดี อัยการสั่งไม่ฟ้อง 3 คดี ศาลลงโทษ 12 คดี ศาลยกฟ้อง 5 คดี อยู่ระหว่างอุทธรณ์โดยผู้กระทำความรุนแรง 2 คดี

3.2 การพัฒนาระบบข้อมูลในปีงบประมาณ 2554 เพื่อตอบสนองต่อภารกิจการจัดเก็บข้อมูลสำหรับการรายงานในปี 2553

3.2.1 การพัฒนาระบบข้อมูล

ในปีงบประมาณ 2551 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยศูนย์ข้อมูลกองกลาง ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินโครงการระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว และได้จัดสร้างแบบฟอร์มสำหรับการรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องลงในระบบโดยอยู่ในเว็บไซต์ชื่อ www.violence.in.th เพื่อรวบรวมและประมวลข้อมูลเหตุการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งข้อมูลจำนวนคดี และสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้จัดฝึกอบรมผู้ใช้งานระบบให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ โดยผู้เข้าอบรมจะได้รับ username และ password เพื่อเข้าใช้งานระบบในเว็บไซต์ ต่อมาพบว่าระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวที่ใช้อยู่ มีปัญหาในการกรอกและประมวลผลข้อมูล โดยเฉพาะในแบบรายงานยังไม่มีประเด็นครอบคลุมที่จะรองรับการรายงานข้อมูลตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ในปี 2553 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยศูนย์ข้อมูล กองกลาง ได้ดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาสำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ (สบทร.) พัฒนาระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ภายใต้ชื่อ “ระบบงานเพื่อช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว” เพื่อให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ในการประมวลและวิเคราะห์สถานการณ์ความรุนแรงภายในครอบครัวของประเทศไทย รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลเพื่อรายงานตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และได้ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบฐานข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวให้แก่ผู้ใช้งานระบบทั่วประเทศ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดบึงกาฬ) และในกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 รุ่น เมื่อเดือนธันวาคม 2553 ณ สถาบันวิชาการ ทีโอที จังหวัดนนทบุรี โดยการใช้งานเป็นแบบ online บนเว็บไซต์ www.violence.in.th (ส่วนผู้ปฏิบัติการ เข้าสู่ระบบ)

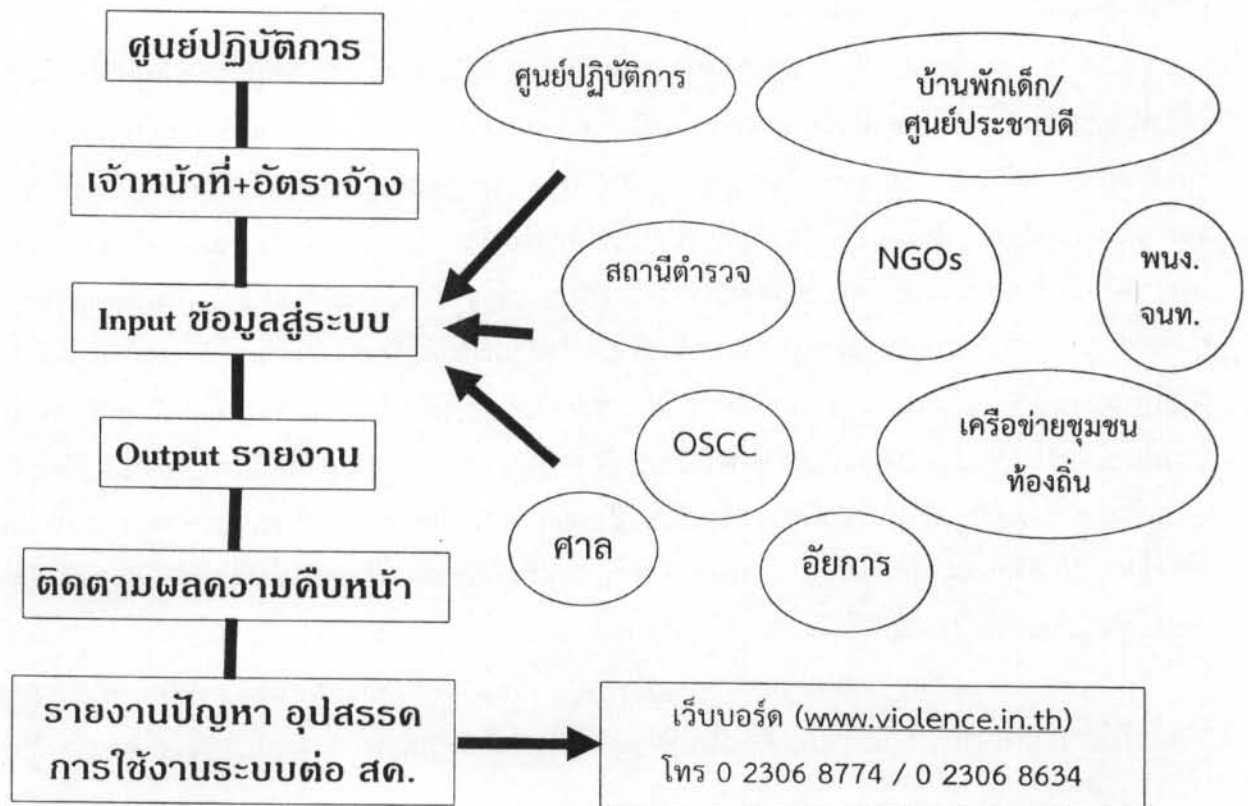
แบบรายงานที่ได้จากการบันทึกข้อมูล เป็นรายงานข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 การบันทึกข้อมูลลงในระบบ ผู้ใช้งานจะต้องมีรหัสผ่าน ระบบจะประมวลและแสดงผลในรูปแบบที่ประเทศไทย

ตารางสถิติ และกราฟ รวมทั้ง มีการติดตามความคืบหน้าของแต่ละเหตุการณ์เพื่อนำไปสู่การประมวลผลให้ได้ ประเด็นตามมาตรา 17

ข้อมูลการกระทำความรุนแรงในครอบครัวและการให้ความช่วยเหลือ ที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการฯ บันทึกเข้าสู่ระบบข้อมูลในเว็บไซต์ ได้จากการเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวโดยตรง หรือการประสานข้อมูล ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สถานีตำรวจ ศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาล บ้านพักเด็กและครอบครัว พนักงานเจ้าหน้าที่ ศาล อัยการ องค์กรพัฒนาเอกชน เครือข่ายชุมชน ท้องถิ่น โดยใช้ username และ password ที่ได้รับจากสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ในการเข้าไปดำเนินการดังกล่าว ข้อมูลที่ได้ดำเนินการมีการเก็บรักษาไว้เป็นความลับ การบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบอาจไม่ใช่เพียงครั้งเดียว แต่จะมีความต่อเนื่องของข้อมูล จึงต้องมีการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการเป็นระยะ

เมื่อมีปัญหาอุปสรรคในการใช้งานระบบ เช่น ไม่สามารถบันทึกข้อมูลได้ ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว จะรายงานกลับไปยังศูนย์ประสานงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ เว็บบอร์ด เพื่อทราบและดำเนินการแก้ไขต่อไป

การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ

3.2.2 การประเมินผลการใช้งานระบบ

ภายหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบฐานข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวให้แก่ผู้ใช้งานระบบทั่วประเทศเมื่อเดือนธันวาคม 2553 และผู้ใช้งานระบบได้บันทึกข้อมูลลงในระบบแล้ว สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้ติดตามผลการใช้งานระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว โดยใช้ช่องทางการจัดสัมมนาซักซ้อมความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวเพื่อเป็นศูนย์นำร่องใน 4 ภูมิภาค ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม 2554 โดยในการสัมมนาได้จัดให้มีการอภิปรายเรื่อง “แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว” ซึ่งมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเว็บไซต์ และระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งตั้งประเด็นในกลุ่มย่อยเกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวเพื่อให้สะท้อนถึงปัญหาการใช้งานระบบข้อมูล

นอกจากนี้ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้ติดตามผลการใช้งานระบบในรูปแบบประเมินการใช้งานระบบข้อมูลความรุนแรงในครอบครัว โดยจัดทำแบบสอบถามและขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการฯ ที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบฐานข้อมูลความรุนแรงในครอบครัว และเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการฯ ที่ไม่ได้รับการอบรมการใช้งานระบบแต่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เพื่อติดตามผลการใช้งานระบบความพึงพอใจในการใช้งานระบบ เช่น ความเหมาะสมและง่ายต่อการนำเข้าสู่ข้อมูลสู่ระบบ ง่ายต่อการแก้ไขข้อมูลในระบบ ง่ายต่อการสืบค้น ความเหมาะสมของรูปแบบรายงาน นอกจากนี้ ยังมีการประเมินประสิทธิภาพและความปลอดภัยของระบบ รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานระบบข้อมูลด้วย

3.2.3 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการประเมินผลการใช้งานระบบ

ในการติดตามผลการใช้งานระบบข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวจาก 2 ช่องทางดังกล่าว พบปัญหาหลายประการ ได้แก่ ปัญหาเชิงระบบในการบันทึกข้อมูลไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้ การเชื่อมโยงระบบข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้กรอกข้อมูลย้ายหรือลาออกไปปฏิบัติงานอื่น ทำให้มีปัญหาเรื่องรหัสเข้าใช้งาน ขาดความต่อเนื่องในการติดตามข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนให้แก่ศูนย์ปฏิบัติการฯ เพื่อปฏิบัติงานข้อมูลความรุนแรงฯ บางแห่งไม่ได้นำไปใช้งานในระบบข้อมูล แต่ไปใช้เพื่อการอื่น หรือใช้โดยผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ใช้งานระบบ และบางแห่งนำไปใช้ส่วนกลาง ทำให้การรักษาข้อมูลเป็นความลับอาจมีปัญหา แบบกรอกข้อมูลยังไม่ครอบคลุมประเด็น การประสานขอข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกกระทรวงที่เกี่ยวข้องในบางจังหวัดเป็นเรื่องค่อนข้างยาก ทำให้ไม่สามารถติดตามผลความคืบหน้าของเหตุการณ์ได้

3.2.4 แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้งานและการรายงานระบบข้อมูล

ในการแก้ไขปัญหาเชิงระบบ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้ประสานสำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ (สบทร.) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา และในการประชุม

คณะกรรมการด้านข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบงานช่วยเหลือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2554 ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

1) ขอความร่วมมือไปยังศูนย์ปฏิบัติการฯ เพื่อวางแผนทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนให้แก่ศูนย์ปฏิบัติการฯ ซึ่งบางแห่งนำไปใช้เพื่อการอื่น หรือใช้โดยผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ใช้งานระบบ และบางแห่งยังนำไปไว้ใช้ส่วนกลาง ทำให้การรักษาข้อมูลเป็นความลับอาจมีปัญหา

2) ประสานสำนักบริการสารสนเทศภาครัฐ (สบทร.) เพื่อดำเนินการ ปรับเพิ่ม และแก้ไขเกี่ยวกับแบบกรอกข้อมูลในระบบที่ยังไม่มีความครอบคลุม เช่น สาเหตุ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกระทำ

3) จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบข้อมูลฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นการทบทวนการใช้งานระบบ

4) ชักซ้อมความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการผู้ใช้งานระบบ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่อัตราจ้างเหมาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในภารกิจด้านข้อมูลได้เต็มที่ รวมทั้งการประสานงานและติดตามเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ได้มีการเสนอให้ผู้กรอกข้อมูลเป็นข้าราชการซึ่งมีความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่อัตราจ้างเหมาย้ายหรือลาออกไปปฏิบัติงานอื่น ซึ่งทำให้มีปัญหาเรื่องรหัสเข้าใช้งาน ขาดความต่อเนื่องในการติดตามข้อมูล รวมทั้งการเก็บรักษาความลับของข้อมูล

5) ดำเนินการให้มีการตกลงระหว่างหน่วยงานในการส่งต่อข้อมูล และควรมีการหารือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านข้อมูลร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลในกระทรวงไม่ซ้ำซ้อน สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกันได้

6) รักษาความลับของข้อมูลซึ่งอาจกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง การส่งข้อมูลเป็นกระดาษต้องระมัดระวังการรั่วไหลของข้อมูล มีความผิดได้หากข้อมูลถูกเปิดเผย โดยมีการยกตัวอย่างของกระทรวงสาธารณสุขซึ่งหากมีข้อมูลที่ต้องส่งเป็นเอกสารระหว่างหน่วยงาน จะต้องปิดผนึก มีคณะกรรมการ จัดเก็บเข้าตู้นิรภัย สำหรับระบบของศูนย์ฯ พึ่งได้จะเชื่อมกับกระทรวงมหาดไทยในส่วนข้อมูลที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้น มีระบบป้องกันความลับอย่างดี อย่างไรก็ตาม การมีระบบจัดการฐานข้อมูล (server) ที่ดี เช่น ฐานข้อมูลยาเสพติด มีการลงทุนสูง และจะต้องตกลงร่วมกันว่าจะให้หน่วยงานใดรับเป็นเจ้าของ ซึ่งจะช่วยในการรักษาความลับและติดตามผู้กระทำและผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงได้ โดยใช้เลข 13 หลักตรวจสอบข้อมูล ซึ่งผู้กรอกข้อมูลในแต่ละส่วนจะไม่เห็นเลข 13 หลัก เนื่องจากระบบจะแปรเป็นรหัสอื่น ช่วยในการรักษาความลับส่วนบุคคลของผู้ถูกระทำ

7) จัดทำคำจำกัดความในความหมายของคำที่ใช้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะเรื่ององค์ประกอบของความรุนแรงในครอบครัว เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลเป็นไปตามคำจำกัดความที่ตกลงร่วมกันและการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปในแนวเดียวกัน

บทที่ 4

แผนการดำเนินงานและแนวโน้มในอนาคต

4.1 การพัฒนาระบบข้อมูลด้านความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวให้ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนเข้าใจและเข้าถึงข้อมูลเชิงคุณภาพได้มากขึ้น รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีแผนที่จะดำเนินการ ดังนี้

- ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกกระทำความรุนแรง ซึ่งได้ดำเนินการโดยหลายหน่วยงานในกระทรวงให้เป็นระบบที่สามารถตอบสนองต่อการรับรู้ของประชาชน และสามารถนำมาประกอบในการกำหนดนโยบายและแผนงานได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

- พัฒนาเว็บไซต์เพื่อให้มีข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวที่จัดเก็บโดยหน่วยงานต่างๆ กว้างมากขึ้น เกิดความเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนระหว่างหน่วยงาน โดยจะมีคณะกรรมการดูแลระบบฐานข้อมูลระดับชาติ ตั้งแต่การกำหนดแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน ระบบการเข้าถึงข้อมูล การส่งต่อข้อมูล และการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ปลอดภัย ไปจนถึงการดูแลและการบำรุงรักษาระบบ

- ผูกอบรมผู้ใช้งานระบบอย่างต่อเนื่อง การทบทวนให้ความรู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ใช้งานระบบเพื่อเป็นการติดตามผล ปัญหาและอุปสรรคในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบเป็นระยะ

เป็นที่คาดหวังว่า ในอนาคต กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะเป็นศูนย์กลางของข้อมูลและความรู้ในประเด็นความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวในระดับชาติ

4.2 การจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานของกลไกสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

ในปัจจุบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (บ้านพักเด็กและครอบครัว และศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว) ได้ดำเนินการจัดทำแนวทางหรือคู่มือการปฏิบัติงานของหน่วยงานเพื่อให้บุคลากรของหน่วยงานมีความเข้าใจและทิศทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน แต่เนื่องจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ ไปสู่การบังคับใช้ และทุกหน่วยงานต้องเชื่อมโยงการทำงานเข้าด้วยกันในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติ โดยเฉพาะความร่วมมือในการรับและส่งต่อผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ประกอบกับแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานดังกล่าวข้างต้น ยังไม่มีการหารือร่วมกันอย่างจริงจังในแนวทาง

การปฏิบัติงานร่วมกัน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงมีแผนที่จะดำเนินการจัดทำ แนวทางการปฏิบัติงานของกลไกสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติฯ ทั้งระบบงาน โดยมี คณะอนุกรรมการระดับชาติดูแลและกำกับจัดทำแนวทางดังกล่าว เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ จะมีการ ลงนามข้อตกลงความร่วมมือตามแนวทางการปฏิบัติงานดังกล่าวต่อไป ซึ่งคาดหวังว่าการปฏิบัติงานจะเกิด ความร่วมมือระหว่างเครือข่ายสหวิชาชีพทุกระดับที่ชัดเจน สามารถประสานงานเพื่อให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือผู้ถูกกระทำและผู้ได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

4.3 การจัดทำค่านิยมของ “ความรุนแรงในครอบครัว” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550

เนื่องจากพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดความหมายของความรุนแรงในครอบครัว และ องค์ประกอบของความรุนแรงในครอบครัวไว้กว้างมาก จึงทำให้มีปัญหาในการบังคับใช้เนื่องจากการตีความ ที่แตกต่างกัน รวมทั้งปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความไม่ชัดเจนว่าข้อมูลที่จะ ดำเนินการจัดเก็บเป็นข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวตามความหมายของพระราชบัญญัติฯ หรือไม่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จึง ร่วมกับสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations development Programme: UNDP) กำหนดดำเนินการหาความชัดเจนของค่านิยมตามความหมายของพระราชบัญญัติฯ เพื่อให้เกิด เป็นมาตรฐานเดียวกันในการปฏิบัติงาน โดยจะนำเสนอค่านิยมดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการเพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าความรุนแรงในครอบครัวให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการ นโยบายและยุทธศาสตร์ครอบครัวแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน นำไปสู่การปฏิบัติต่อไป หากค่านิยมตามความหมายของพระราชบัญญัติฯ มีความชัดเจนมากขึ้น จะทำ ให้หน่วยงานและสหวิชาชีพปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานเดียวกันและมีความมั่นใจในการบังคับใช้ กฎหมาย ตลอดจนสามารถจัดเก็บข้อมูลโดยแยกข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวตามความหมาย ของพระราชบัญญัติฯ ออกจากข้อมูลความรุนแรงต่อเด็กและสตรีอื่นๆ ที่มารับบริการในหน่วยงานได้

4.4 การสร้างต้นแบบที่ดีของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว เพื่อนำไปสู่การขยายผลในจังหวัดอื่นๆ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบัน ครอบครัวมีแผนที่จะสร้างมาตรฐานความเข้มแข็ง และดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ศูนย์ ปฏิบัติการฯ ที่มีความพร้อมในการดำเนินการ รวมทั้งการสนับสนุนให้ศูนย์ปฏิบัติการฯ มีทักษะการ ปฏิบัติงานจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะผู้ทรงคุณวุฒิและสหวิชาชีพจากส่วนกลาง มีการวางรูปแบบ การดำเนินการ และแผนการจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการจัดเก็บและการรายงานข้อมูล สู่ส่วนกลางเพื่อประกอบการจัดทำรายงานตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างเครือข่ายการดำเนินงานในระดับจังหวัดและพื้นที่เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานและการแก้ไข ปัญหาร่วมกัน โดยใช้ศูนย์ปฏิบัติการฯ เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่และ

เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง หากศูนย์ปฏิบัติการฯ ต้นแบบมีความเข้มแข็งก็จะนำไปขยายผลสู่จังหวัดต่างๆ ต่อไป ในอนาคตจะดำเนินการให้ครอบคลุมทุกจังหวัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ผู้รับบริการ

4.5 การเสริมสร้างกลไกการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงาน

ในปัจจุบัน พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ยังมีจำนวนน้อย รวมทั้งกลไกที่เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลหรือศูนย์พึ่งได้ หลายแห่งยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม พระราชบัญญัติฯ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัวจึงมีแผนที่จะดำเนินการจัดฝึกอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะบุคลากรของ กระทรวงเองให้ครอบคลุมศูนย์ปฏิบัติการฯ และบ้านพักเด็กและครอบครัวทุกจังหวัด การสอดแทรก เนื้อหาสาระในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติฯ ในหลักสูตรของพนักงานสอบสวน เสริมสร้างความ ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการสร้างผู้ประเมินีระนามตามพระราชบัญญัติฯ นอกจากนี้ ยังมีแผนที่จะติดตามผลการปฏิบัติงานของกลไกข้างต้น โดยเฉพาะพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทบทวน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และเสริมสร้างทักษะ/ความแม่นยำและชำนาญงานในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่

4.6 การทบทวนเพื่อนำสู่การแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากกฎหมายมีช่องว่างในการบังคับใช้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ จึงต้องรวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงานเพื่อประกอบเป็นข้อมูลในการแก้ไข กฎหมายดังกล่าว รวมไปถึงอนุบัญญัติที่ยังคงเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ การแก้ไขพระราชบัญญัติฯ และ อนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง อาจจะต้องคำนึงถึงความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานและการมีกองทุนสำหรับ ดำเนินงาน รวมไปถึงค่าตอบแทนต่างๆ นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จะดำเนินการขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ร่วม ลงนามข้อตกลงความร่วมมือการดำเนินการยุติความรุนแรงตามพระราชบัญญัติฯ (MOU) เมื่อเดือน มีนาคม 2553 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการออกระเบียบภายในที่เอื้อต่อการ ปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้

รายการอ้างอิง

เอกสาร

- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงของประเทศไทยและตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ประจำปี 2551-2552. 2554
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. www.violence.in.th, 2554.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. รายงานการประชุมคณะกรรมการด้านข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบงานช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ครั้งที่ 1/2554. วันที่ 27 กรกฎาคม 2554.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. ข้อมูลตามแบบ คร. 6 ประจำปี 2553 (จำนวนจังหวัด จำนวนผู้ถูกกระทำจำแนกเพศ ช่วงอายุผู้ถูกกระทำ สาเหตุ การให้ความช่วยเหลือ) รวบรวมจากจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ. 2554
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. แบบรายงานคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ปี 2553. 2554
- สำนักงานอัยการสูงสุด. ข้อมูลการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 จากการรายงานผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมสถาบันครอบครัว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553. 2554.
- สำนักงานศาลยุติธรรม. สถิติคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2553. 2554.
- สำนักบริหารการสาธารณสุข. ข้อมูลการให้บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำ ความรุนแรงของศูนย์พึ่งได้ ปี พ.ศ. 2553. 2554.
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. จำนวนเด็กและสตรีที่ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวที่เข้ารับบริการในบ้านพักเด็กและครอบครัว ปีงบประมาณ 2553. 2554.
- มูลนิธิเพื่อนหญิง. สถิติปัญหาความรุนแรงภายในครอบครัว จากการให้บริการของศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรี มูลนิธิเพื่อนหญิง ปี พ.ศ. 2553. 2554
- สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ. สถิติความรุนแรงต่อเด็กและผู้หญิง ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือ บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ปี พ.ศ. 2549-2554. 2554.
- โครงการภายใต้การสนับสนุนของ UNDP ประเทศไทย. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดด้านความรุนแรงในผู้หญิงและเด็กหญิง (Gender-based on Violence Against Women Indicators). 2554

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ

คุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงใน
ครอบครัว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความ
รุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า การกระทำใด ๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิด
อันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตราย
แก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม

ให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบแต่
ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามี
ภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่ต้องพึ่งพา
อาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

“ศาล” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง
ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์” หมายความว่า ค่าทดแทนความเสียหายเบื้องต้นสำหรับเงิน
หรือทรัพย์สินใด ๆ ที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวสูญเสียไป โดยผลของการกระทำด้วยความ
รุนแรงในครอบครัว และให้หมายความรวมถึงรายได้ที่สูญเสียไป ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายใน
การหาที่อยู่ใหม่ และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น

“นักจิตวิทยา” หมายความว่า นักจิตวิทยาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“นักสังคมสงเคราะห์” หมายความว่า นักสังคมสงเคราะห์ตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
และให้หมายความรวมถึงพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีให้
เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในท้องที่ใดไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่ง
ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี ให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็น
พนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ผู้ใดกระทำการอันเป็นความรุนแรงในครอบครัว ผู้นั้นกระทำความผิดฐาน
กระทำความรุนแรงในครอบครัว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

ให้ความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ไม่ลบล้างความผิดตาม
ประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น หากการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดฐานทำร้าย
ร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕๕ ด้วย ให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา ๕ ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ที่พบเห็นหรือทราบ
การกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว มีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

การแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง

มาตรา ๖ การแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ อาจกระทำโดยวาจา เป็นหนังสือ ทางโทรศัพท์ วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใด

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้พบเห็นการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือได้รับแจ้งตามมาตรา ๕ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ที่เกิดเหตุเพื่อสอบถามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือบุคคลอื่นที่อยู่ในสถานที่นั้น เกี่ยวกับการกระทำที่ได้รับแจ้ง รวมทั้งให้มีอำนาจจัดให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการรักษาจากแพทย์ และขอรับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ในกรณีที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวประสงค์จะดำเนินคดี ให้จัดให้ผู้นั้นร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าผู้นั้นไม่อยู่ในวิสัยหรือมีโอกาสที่จะร้องทุกข์ได้ด้วยตนเองให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ร้องทุกข์แทนได้

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๗ ถ้ามิได้มีการแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ หรือมิได้มีการร้องทุกข์ตามมาตรา ๖ ภายในสามเดือนนับแต่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้ ให้ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๘ เมื่อมีการร้องทุกข์ภายในอายุความตามมาตรา ๗ แล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยเร็วและส่งตัวผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ส่วนงานการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่ได้ตัวผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว แต่หากมีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจยื่นฟ้องได้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ขอผิดฟ้องต่อศาลได้คราวละไม่เกินหกวัน แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสามคราวโดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่การกระทำความผิดตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง เป็นความผิดกรรมเดียวกับความผิดตามกฎหมายอื่น ให้ดำเนินคดีความผิดตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ต่อศาลรวมไปกับความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น เว้นแต่ความผิดตามกฎหมายอื่นนั้นมีอัตราโทษสูงกว่าให้ดำเนินคดีต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น โดยให้นำบทบัญญัติทั้งหลายแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับ โดยอนุโลม

ในการสอบปากคำผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวร้องขอร่วมอยู่ด้วยในขณะสอบปากคำเพื่อให้คำปรึกษา

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวร้องขอ ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบปากคำไปก่อนโดยไม่ต้องมีบุคคลดังกล่าวร่วมอยู่ด้วย แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอบุคคลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวน

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการของพนักงานสอบสวน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙ เมื่อมีการแจ้งตามมาตรา ๕ หรือมีการร้องทุกข์ตามมาตรา ๖ แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งภาพ เรื่องราว หรือข้อมูลใด ๆ อันน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ในคดีตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐ ในการดำเนินการตามมาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นการชั่วคราว ไม่ว่าจะมีการร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ โดยให้มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็นและสมควร ซึ่งรวมถึงการให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ การให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้นตามสมควรแก่ฐานะ การออกคำสั่งห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้าไปในที่พำนักของครอบครัวหรือเข้าใกล้ตัวบุคคลใดในครอบครัว ตลอดจนการกำหนดวิธีการดูแลบุตร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ต่อศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่วันออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ หากศาลเห็นชอบกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ดังกล่าว ให้คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์มีผลต่อไป

ในกรณีที่ศาลไม่เห็นชอบด้วยกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือมีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลทำการไต่สวนและมีคำสั่งโดยพลัน หากข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เพียงพอแก่การวินิจฉัยออกคำสั่ง ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติม

เปลี่ยนแปลง หรือเพิกถอนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์หรือออกคำสั่งใดๆ รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้

ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลตามมาตรา นี้ สามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งเป็นหนังสือขอให้ศาลทบทวนคำสั่งได้ภายในสามสิบวันนับแต่ทราบคำสั่งให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นที่สุด

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑ ในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ตามมาตรา ๑๐ หรือออกคำสั่งใดๆ ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่เหตุการณ์หรือพฤติกรรมเกี่ยวกับผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ศาลมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง หรือเพิกถอนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ หรือคำสั่งใด ๆ รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่า ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีความผิดตามมาตรา ๕ ศาลมีอำนาจกำหนดให้ใช้วิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุ้มครองประพฤติกผู้กระทำความผิดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือทำทัณฑ์บนไว้ ตามวิธีการและระยะเวลาที่ศาลกำหนดแทนการลงโทษผู้กระทำความผิดก็ได้

ในกรณีที่มีการยอมความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้องในความผิดตามมาตรา ๕ ให้พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี จัดให้มีการบำบัดฟื้นฟู บำบัดรักษา คุ้มครองประพฤติกผู้กระทำความผิดชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือทำทัณฑ์บนไว้ ตามวิธีการและระยะเวลาที่ศาลกำหนดแทนการลงโทษผู้กระทำความผิดก็ได้ หากได้ปฏิบัติตามบำบัดฟื้นฟู บำบัดรักษา คุ้มครองประพฤติกผู้กระทำความผิดชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือทำทัณฑ์บนไว้ ตามวิธีการและระยะเวลาที่ศาลกำหนดแล้วจึงให้มีการยอมความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้องในความผิดตามมาตรา ๕ ได้ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนหรือศาลมีอำนาจยกคดีขึ้นดำเนินการต่อไป

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา หรือรัฐมนตรีประกาศกำหนด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๓ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดให้มีระบบงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ โดยกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ วิธีพิจารณา การยื่น และการรับฟังพยานหลักฐาน หากพระราชบัญญัตินี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ไม่ว่าจะการพิจารณาคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ยอมความกัน โดยมุ่งถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัวเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้ ประกอบด้วย

- (๑) การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
- (๒) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิงที่สมัครใจเข้ามาอยู่กินฉันสามีภริยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ
- (๓) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ครอบครัวนั้น ต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่สมาชิกที่เป็นผู้เยาว์
- (๔) มาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภริยาและบุคคลในครอบครัวให้ปรองดองกันและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร

มาตรา ๑๖ เพื่อประโยชน์ในการยอมความในคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาล แล้วแต่กรณี อาจตั้งผู้ประนีประนอมประกอบด้วยบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความหรือบุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือศาลเห็นสมควร เพื่อให้คำปรึกษา หรือช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกัน หรืออาจมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลใดช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกันก็ได้

เมื่อผู้ประนีประนอมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลแล้ว ให้รายงานผลการไกล่เกลี่ยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลแล้วแต่กรณีด้วย ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ บุคคลดังกล่าวจะจัดให้มีการทำสัญญายอมความขึ้นหรือจะขอให้เรียกคู่ความมาทำสัญญายอมความกันต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือศาลก็ได้

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลเห็นว่าสัญญายอมความไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญายอมความนั้น

มาตรา ๑๗ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำรายงานประจำปีแสดงจำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และจำนวนการละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล และจำนวนการยอมความ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบปีละครั้ง

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัญหาการแก้ไขการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนเกี่ยวข้องกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้น การมีกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงมีความเหมาะสมกว่าการใช้กระบวนการทางอาญา เพราะสามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป โดยให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ได้ประอบกับเด็ก-เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกรายงาน

ส่วนราชการของรัฐ/เอกชน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ที่.....

เรื่อง การดำเนินการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.ข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว)ในฐานะเป็นพนักงาน
เจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หมายเลขทะเบียน.....ออกโดย.....
ได้ดำเนินการเข้าไปในเคหสถาน/สถานที่เกิดเหตุเพื่อระงับเหตุความรุนแรงในครอบครัวที่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....
ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
โดยมีนาย/นาง/นางสาว/เด็กชาย/เด็กหญิง..... อายุ.....ปี เป็นผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง
และมีนาย/นาง/นางสาว/เด็กชาย/เด็กหญิง.....อายุ.....ปี เป็นผู้กระทำความรุนแรง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่
ได้ดำเนินการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วย
ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

- เข้าไประงับเหตุความรุนแรงในครอบครัว
- ให้ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการรักษาจากแพทย์
- ให้ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับคำปรึกษาจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์
- จัดให้ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวดำเนินการร้องทุกข์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงนาม.....

()

พนักงานเจ้าหน้าที่

หมายเหตุ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกระทำและผู้กระทำ

ผู้ถูกระทำเป็น.....ของผู้กระทำ

ผู้กระทำเป็น.....ของผู้ถูกระทำ

สาเหตุของการกระทำความรุนแรง.....

